Культурно-політичний часопис для українців у Чеській Республіці

Пороги

№ 2 / 2010



Менеджер(-ка) інтеграційної логістики

- Бартушка: «Втома від України – 2»
- Янукович не пустив українців із «еспезетками» додому
- Дослідник міфу про «воззʼєднання»
- Утиски українців в Румунії
- Анекдоти, гумор, сканворд

Kulturně-politický časopis pro Ukrajince v České republice č. 2 / 2010

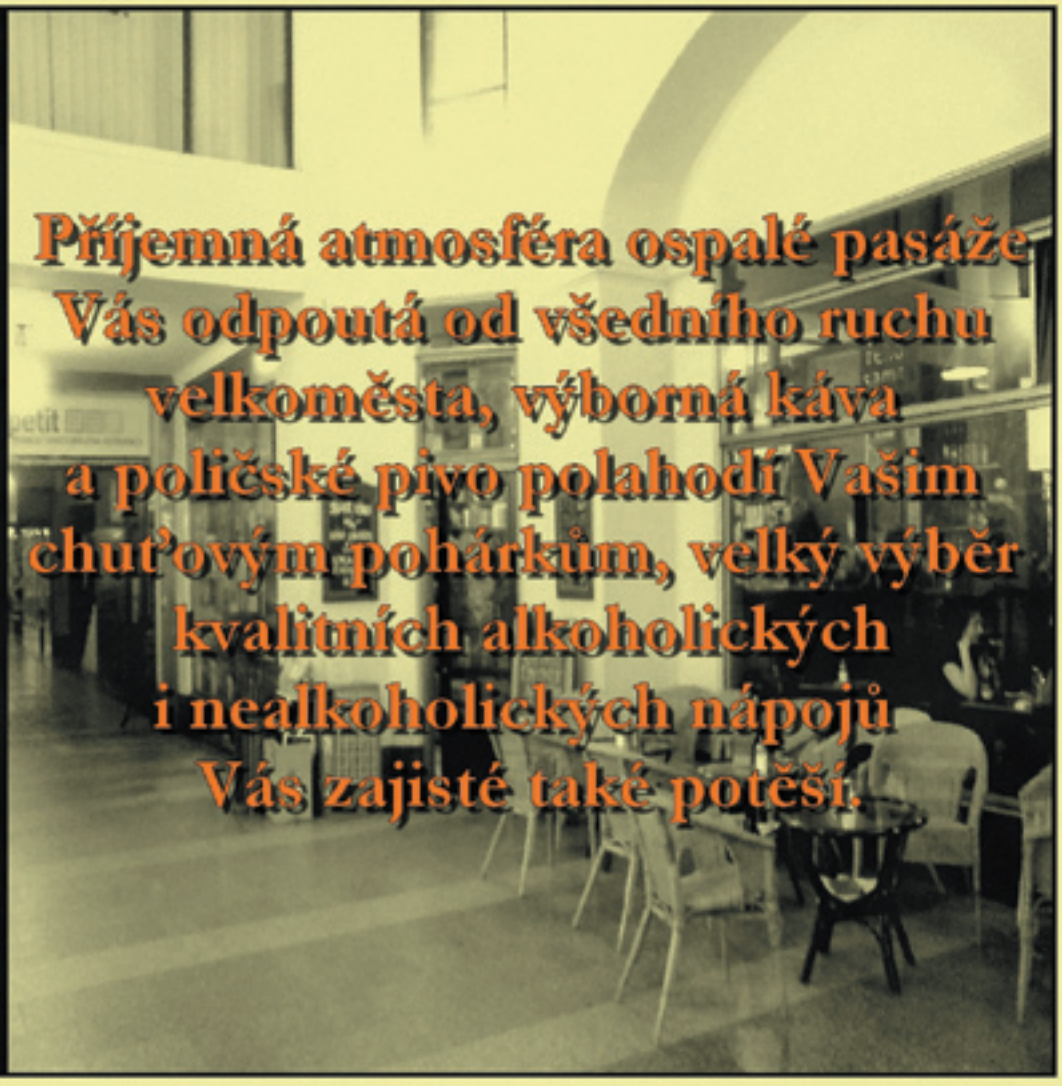
Nabízíme pronájem bytu v Praze 4 – Hodkovičky, ulice na Lysinách
4 + 1, 110 m^2, v činžovní vile se zahradou, 1.patro, částečně zařízený, vhodný i pro bydlení více osob, dle dohody možno dozařídit, zimní zahrada, balkon, bezpečné parkování před domem. Cena dle dohody a dle počtu osob.
Tel. 603207780.

Пропонуємо оренду квартири у Празі 4 – Годковічки, вулиця «На Лисінах»
4+1, 110 м. кв., в історичній віллі із садом, другий поверх, частково облаштована, придатна і для проживання більшої кількості осіб, за домовленістю – можна і дообладнати, зимовий сад, балкон, безпечна парковка перед будинком. Ціна – за домовленістю і відповідно до кількості осіб.
Телефон: 603207780.



řehoř samsa

Knihkupectví
kavárna
a minigalerie
Řehoře Samsy
Vodičkova 30
(pasáž domu
U Nováků)
Praha 1 – Nové
Město



Пороги / № 2

2010 Пороги / № 2, рік XVIII
Підписано до друку 10 травня 2010

Видає: г. о. Українська ініціатива в ЧР
Воцелова 3, 12000, Прага 2
Чеська Республіка
Голова: Віктор Райчинець
+420 221 419 821, uicr@centrum.cz
skype: uicrvocelova
Ід. номер: 60448296
Розрахунковий рахунок:
1925774379/0800
Часопис «Пороги»
Реєстрація: МК ЧР/7044
porohy@seznam.cz,
+420776852463
www.ukrajinci.cz
skype: porohy

Над номером працювали:
Олекса Лівінський, Богдан Райчинець, Максим Ізборник, Олег Гавриш, Наталя Гриб, Євген Магда, Юрій та Наталія Юрійчуки, Ярко Бантина

Художнє оформлення та верстка:
Тереза Меленова, Мартіна Донатова
www.gd3.cz

Часопис виходить 6 разів на рік
із фінансовою допомогою
Міністерства культури
Чеської Республіки

За достовірність викладених фактів відповідає автор статті. Редакція залишає за собою право скорочувати матеріали і виправляти мову, не поділяти поглядів автора. Рукописи не повертаються.

POROHY
Kulturně-politický časopis
pro Ukrajince v České republice (název je odvozen od ukrajinského «porih» – práh)

2010 Porohy / č. 2, ročník XVIII

Vydává: o.s. Ukrajinská Iniciativa v ČR
Vocelova 3, 12000, Praha 2, ČR
Předseda: Viktor Rajčinec
+420 221 419 821, uicr@centrum.cz
skype: uicrvocelova
IČO: 60448296
č. ú. 1925774379/0800
Časopis Porohy
Tel. +420776852463
skype: porohy
porohy@seznam.cz
registrační číslo MK ČR/7044
cena: 20 Kč

Na čísle spolupracovali:
Oleksa Livinský, Bohdan Rajčinec, Maksym Izbornyk, Oleh Havryš, Natalka Hryb, Jevhen Mahda, Jurij a Natalie Jurijčukové, Jarko Bantyna

Grafika: Tereza Melenová, Martina Donátová
www.gd3.cz

Časopis vychází šestkrát ročně a je vydáván s finanční podporou Ministerstva kultury ČR

Хроніка Громади 4 – 8
Хомутов: звітно-виборчі збори УІЧР та виставка нацменшин. Смак України на Чеському телебаченні; «Джерело» та «Родина»: культурна весна у Празі; Молода харків'янка серед еліти злінських студентів. Мітинги «Свободи» проти російської пропаганди й окупації. В гості до Павліни Беноні. Конференція про заробітчан у магістраті Праги. День Матері. Подорож до чеських Карпат.

Наша Справа 9 – 11
Менеджер (інтеграційної) логістики: дівчина із заробітчанської сім'ї Вікторія Степанюк «пробилася» у керівництво великої чеської транспортної компанії.

Празьке Дзеркало 12 – 13
Андрій Яковлів: дослідник українського права, міфу про «возз'єднання» 1654 року, діяч міграції у ЧСР 20 – 30-х років минулого століття.

Українська Панорама 14 – 15
Вацлав Бартушка: «втома від України» повернулася до Європи; абсурдно пов'язувати присутність чужої військової бази із комерційним питанням – ціною на газ.

Незалежність 16 – 19
Забути все... Кремлівський тандем прагне, щоб українці позбулися всіх своїх досягнень. У Києві йому піддакують. Поїздки додому на авто відкладаються. Відродження цензури. Ліки: ціни нездорові. Диктатор у козацькій столиці. Діаспора зірвала зустріч із Грищенком. «Смотрящіе» від Росії Янукович-Азаров згортають демократію. Вода і батареї важливіші, ніж доля ЧФ

Нашого Квіту 20 – 21
Утиски й «самоутиски» українців в Румунії: як у новій країні ЄС дотримуються прав національних меншин. Сад світового українства у Львові

Четверта Хвиля 22 – 24
Біометричні дозволи на перебування: вже через рік і за 2500 кч. «Блакитна карта» вже від наступного року?. «Жівностяк» від безробіття й повернення додому не рятує. Медстраховки: суворий закон, можливо, переглянуть. Скандал через образу заробітчан.

Калейдоскоп 25 – 29
Нові книги: 10 прозаїків останніх десяти років.
Декамерон. Борис Комар. Векша. Ліна Костенко.
Берестечко. Степан Клочурак. До волі.
Цікава музика: НеДіля. Fortissimo; Бумбокс.
Всі номерні альбоми на mp3. Тартак.
Опір матеріалів. SEX у нашому селі.
Повна колекція mp3. Очеретяний Кіт.
Демидівський альбом. Карикатури,
анекдоти, сканворд.

Резюме чеською / Resumé v češtině



Звітно-виборчі збори УІЧР

Хомутов, 17 квітня. Згідно статуту організації влаштовує Українська ініціатива за участі регіональних організацій раз на п'ять років звітно-виборчі збори. Прийняли делегатів представники хомутівської громади із «Дзвонів надії» у місцевому клубі, що його українцям надала мерія міста. В першу чергу присутні вшанували хвилиною мовчання загиблих в польській авіакатастрофі під Смоленськом. Окрім пражан, прибули й представники громад з Тепліц, з Плзенського краю, звіт передав представник громади з Кладна. На зборах взяли участь гості з Карлових Варів, які намагаються створити нову організацію і приєднатися до праці УІЧР. У рамках звітів делегати ознайомили присутніх із власними досягненнями та проблемами місцевих організацій. Було зачитано звіт голови, заступника голови, секретаря організації та Ревізійної комісії. Делегати обрали нову Ревізійну комісію організації у складі: голова – Олександр Андерс з Кладна, члени Ірена Малинова з Хомутова та Сергій Федорчук з Праги. Виборці проголосували за новий Виконавчий провід організації, який прийняв рішення обрати головою організації Віктора Райчинця з Праги, функцію заступника голови виконуватиме Валерій Кулацький з Хомутова, дальшими членами Виконавчого проводу стали Калісія Федорук з Тепліц, Олександра Шкрландова та Богдан Райчинець з Праги. На підставі пропозицій присутніх було обговорено й внесено зміни у статут організації. За словами заступника голови організації Валерія Кулацького, статут зазнав деяких змін, які відповідають сучасному розвитку організації, зокрема, праці з громадою та з іншими чеськими та міжнародними інституціями. Завершились збори концертом частини гурту «Ігніс», дегустацією українського борщу та шашликів.

пор



На конференцію завітали представники УІЧР з кількох міст Чехії

Визначний життєвий ювілей (80) відзначив довголітній співпрацівник часопису «Пороги» у Львові пан доц. Ярослав Швець. Зичимо багато сили й здоров'я. На многая, благая літа! Редакція та УІЧР.



«Пороги» можна було прочитати й під час «Світу книги» (13 – 16 травня 2010). На фотографії стенд Будинку нацменшин.



Проект «Клуб Смолоскип». Українська ініціатива організовує доповіді про Україну для чеських дітей шкільного віку. На фотографії зустріч з малятами в празькому Будинку нацменшин, що відбулася 10 травня 2010.

Минуле і сучасне – виставка робіт нацменшин

Хомутов, 17 квітня – 22 серпня. Організаторами цікавого заходу стали Обласний музей та Комітет нацменшин при муніципалітеті міста. Виставка влаштована в просторах храму Святої Катерини, що на головній площі міста. Представились нацменшини й етнічні групи, які проживають в Хомутові, зокрема, українці, цигани, росіяни, русини, в'єтнамці, угорці та німці. В експонатах розміщено національні костюми, різноманітні вироби з дерева, глини, лози та інших матеріалів. Подивитись можна вишивку, кераміку, образи, скло, старовинні книги та інші вироби декоративного і прикладного мистецтва, що презентує оригінальність і майстерність учасників виставки. Вернісаж урочисто відкрив директор музею Станіслав Дєд, з привітальним словом до присутніх звернулася голова Комітету нацменшин міста Каміла Вртішкова і нагадала, що робота місцевих урядовців з нацменшинами важлива не тільки для Хомутова. Під керівництвом Ірини Малинової прозвучали біля храму Св. Катерини українські пісні фольклорної групи «Водограй» громадського об'єднання «Дзвони надії», а також пісні у виконанні молодої співачки, представниці в'єтнамської общини. Спостерігали за дійством чимало жителів міста і його гостей, представники ЗМІ. Відвідали виставку і делегати республіканської звітно-виборної конференції Української ініціативи в ЧР, яка в цей день розпочинала свою роботу. Виставка працюватиме все літо.

Валерій Кулацький





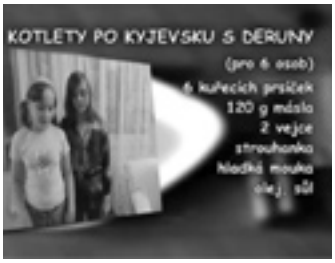
Великодні відвідини

Прага, 4 квітня. На Великдень група активістів МО «Українська свобода» відвідала довголітню членкиню ОУН, станичну УПА на Чортківщині (Тернопільщина) пані Павліну Беноні. За великоднім столом пані Беноні розповіла про старі українські пасхальні традиції. Також розповіла про побратимів по боротьбі за УССД, про тяжкі часи тюремного ув'язнення та таборового життя, про відносини між різними народами, представники яких перебували у сталінських таборах, про відносини з бандитами – «блатними», про покарання ОУНівцями бандитів, які з мовчазної згоди керівництва табору пробували знущатися з політичних в'язнів. Потім розповіла про своє післятаборове життя в Абхазії, радість проголошення України самостійною державою, постання та розвиток Братства ОУН-УПА. Вечір закінчився українськими народними та революційними піснями. Гості побажали пані Беноні веселих свят, здоров'я та подякували за розповіді та приємну зустріч.

03



Вінок Посольства України коло пам'ятника героям на Ольшанському кладовищі. Під час визволення Праги у травні 1945 року гинули також українські солдати.



Подорожі з черпаком – смак України!

Прага, 21 березня. Саме під такою назвою Чеське телебачення на першому каналі у програмі «Грище 7» представило українсько-чеське подружжя Оттоманських та їхніх друзів. Протагоністами напіврозважального шоу для дітей стали Ольга (14), Евеліна (9) та Ростик (5) з батьками. Як правильно готувати котлети по-київськи та деруни, пояснили дівчатка у народних українських костюмах, дуже вдало розказавши про справжній смак хлібного квасу, мов вони професіонали передач типу «секрети приготування народної страви». Втішає зацікавлення авторів програми українською тематикою, що наближає глядачам-підліткам українські страви та звичаї. Усе наготовлено. До стола, будь ласка. А п'ятилітньому Ростикові на многая, благая літа! Програму можна подивитися на сайті Чеського телебачення в електронному архіві ЧТ 1 під розділом «Cestování s vařečkou: Ukrajina».

дар

До Дня Матері

Матір є вічним джерелом любові та берегинею національних традицій. День Матері відзначають у другу неділю травня. Це місяць Пречистої Діви Марії, яка благословила у хресну путь свого єдиного сина – Спасителя. У цей день віддається належна увага й пошана їхній праці і безкорисливій жертві задля блага своїх дітей.

Мамі

Вона найкраща жінка на землі
А очі в неї як нічні вогні
Її любов глибока як моря
Вона богиня, жінка як весна.
Її красу не описать словами,
Ті жести рук, не можу передати.
Той погляд, ніжний, усмішку її
Я буду в пам'яті своїй, завжди нести.
Для мене жінка ця, як ідеал
Щоб бути з нею, я життя віддам
І я щаслива, знаєте, чому?
Що жінку мамою своєю, я зову.

Тома Ольга Іванівна (рік народження 1992), село Липецька Поляна, Хуст



Свято Матері в українській школі «Свобода»

Найперше слово, яке вимовляють діти майже в усіх країнах світу, – це слово „мама", і вже за цим святим і найріднішим словом діти навчаються інших слів своєї рідної мови. Мама, матінка, матуся...
Урочисте свято для матері відбулося в Празі в другу суботу травня в Українській суботній школі „Свобода". На святі були присутні поважні гості, батьки та діти. Свято своїми привітаннями розпочали Богдан Костів, директор школи Марія Гаврилюк та посол України в ЧР Іван Грицак. Діти молодшої школи продовжили виступ молитвою до святої Богородиці. Випускники школи приготували подарунок для всіх жінок в залі. Від ведучих ми почули слова побажання для всіх матусь. «То ж приносьте мамам квіти, даруйте щирі слова, любіть своїх матусь. Любіть їх так, як вони вас люблять».

УС



Мітинги проти брехливих російських фільмів й окупації України

Прага, 2 травня. На Карловій вулиці біля греко-католицького катедрального собору Святого Климентія виник стихійний мітинг проти незаконного затвердження Верховною Радою «харківської змови» між Януковичем та Мєдвєдєвим щодо перебування в Севастополі військово-морської бази РФ, проти незаконного затримання активістів «Свободи» О. Макарова та В. Краснощока після маршу на честь загиблого торік від рук російських шовіністів Максима Чайки в Одесі. Також – проти законопроекту, який зареєстрували у ВР депутати від Партії Регіонів щодо відміни 50%-ї квоти на транслювання музичних творів українських авторів в ефірі теле- і радіостанцій. Богдан Костів зачитав відозву ВО «Свободи» з приводу створення антиукраїнської коаліції у ВР та закликав ставати до лав національної опозиції, бути готовими, якщо цього вимагатиме час, рішуче захистити Українську Державність та демократію. Виступи переривався скандуваннями присутніх: «Зека Геть!», «Геть Чорноморський Флот з України!», «Свободу Політичним В'язням!» та ін. Присутні висловлювали різке невдоволення діями внутрішніх ворогів України, засуджували Компартію, яка 5 травня відкрила пам'ятник Й. Сталіну козацькій столиці – Запоріжжі. Роздавалися примірники газети «Свобода». В мітингу взяли участь представники українських громадських організацій в Чехії та близько тисячі українців. Також за участі «Свободівців» 29 квітня перед кінотеатром «Свєтозор» був проведений пікет проти показу російського фільму «Ми із будущего – 2» Алєксандра Самохвалова, де українців показано у принизливому світлі, дії більшовиків виправдовуються, а бандерівців – як головорізів та вбивць. Фільм показували у рамках перегляду фільмів «держав СНД» за підтримки російського посольства та російськомовних празьких видань

Олег Зайнуллін





Карпатська полонина чеського села Їзерка

Мандруємо Чехією, відвідуючи місця, які мають бодай трішки чогось спільного із українською тематикою. Прихильники малого туризму після карпатської церковки в Новій Паці та гори Козаков в Чеському раю гайда до села Їзерка на півночі Чехії. Минаючи Гаррахов та Корженов, що розташовані між Крконошами та Їзерськими горами, відкривається дорога прямо до, не перебільшуючи сказано, забутого раю. Залишилось ще 7 кілометрів до села, опиняємось в селищі Корженов, де перехресні стежки сторожить пам'ятний, здоровенний ясень. Столиця не так вже далеко – 130 кілометрів. Останні метри, вузька дорога, якою взимку не проїхати, і в кінці відкривається широкий простір – їзерська долина, неочікуваний і незабутній краєвид. Перша інформація про заснування Їзерки з XVI століття. У XIX столітті в оселі заснували першу гуту, яка діяла до 1911 року. Пізніше було гірські та лісові гути знищено конкуренцією міських фабрик та чорного вугілля, яке при спалюванні видає значно більше тепла. Кам'яний будинок колишньої їзерської гути відновили, усередині зараз знаходиться модерний спортзал та ресторан.

Те, що справді вражає, – надзвичайний пейзаж. Наче ми опинились десь у Карпатах. Мальовничі поля, вівці, полонини, повільні горбочки, пахучий ліс і свіже повітря. Хіба старовинні будинки нагадують більше німецько-польський архітектурний вплив. Останнім часом село стало більш відомим туристичним центром. Приваблювало чеського пішохода й те, що відокремлено від цивілізації живе в одному із будинків Лубомір Штроугал, колишній прем'єр-міністр соціалістичного уряду Чехословаччини, який, до речі, видав у 2009 році книжку спогадів. Гості села теж зауважили, що будинок «Старої митниці» належить чеському мільярдеру Петрові Келлнеру, який може приземлитись на полонині вертольотом. Чимало в Карпатах напівзакритих зон, віл та фортець? Звичайним людям можна заїхати в Їзерку машиною тільки на підставі дозволу власника нерухомості, пансіону чи ресторану. Бізнес важливий і в кінці світу. Жителі двадцяти будинків села Їзерка стежать за своїм багатством. За селом – вже тільки знак «стоп», кінець дороги і королівство державної компанії «Ліси ЧР».

Ян Пілни

Культурна весна в Празі

Прага. Довгоочікувана весна надихнула празьку громаду до проведення акцій. І причому стількох, що чи то випадково, чи то не дуже вони співпали як у один день, так і майже ту саму годину. Колективи «Джерело» і «Родина» в Емаузах та у Голешовіцях зустрілись із глядачами 18 квітня після обіду, і причому обидва концерти були досить велелюдними. Гості побачили «Весняний вернісаж», концертну програму народної артистки України Ольги Добрянської та гурту «Оріяна». Минуло 24 роки від того дня, відколи Україну сколихнула страшна трагедія – техногенна катастрофа, спричинена вибухом на Чорнобильській АЕС. Сумну подію громада згадала 25 травня в Будинку нацменшин. У той же день вперше в Празі опинився молодий український поет Андрій Любка. На свій вечір авторського читання запросив до кав'ярні «Шекспір і сини» в центрі столиці. Підтримали його ГО «Скутечност» та празька україністика.

пор



Андрій Любка

Сердечно вітаємо з Днем народження! Найстаршому члену УІЧР, читачеві і дописувачу часопису «Пороги» пану Інж. Льву Павлюхові виповнилося 3 травня 88 років. На многая, благая літа! Друзі, УІЧР та редакція «Пороги».

Конференція про заробітчан у магістраті Праги

27 квітня 2010 року в Празі відбулася друга чесько-українська конференція на тему «Проблеми легального перебування та працевлаштування громадян України на території Чеської Республіки». Конференція відбулася під егідою омбудсманів України та Чеської Республіки. У вступній частині виступили посол України в ЧР Іван Грицак, голова організаційного комітету конференції та член міськради ЧР Я. Пешек, уповноважений ВРУ з прав людини ЧР Й.Сейтлова. Під час конференції були розглянуті теми видачі дозволів на здійснення трудової діяльності громадянам України на території ЧР та умови і досвід легального працевлаштування громадян України в ЧР. Також обговорювалися історична роль української еміграції в ЧР, актуальна ситуація на ринку праці в ЧР з оглядом на питання працевлаштування іноземців, наслідки економічної кризи для громадян України в ЧР, соціальне страхування громадян України в ЧР, порушення закону іноземцями, нострифікація атестатів. Конференцію відвідали представники українських організацій ЧР.

УС



Еліта злінських студентів

Злін, 2 квітня. Залікова книжка студентки університету імені Томаша Баті Тетяни Темної нагадує табель першокласника – середня оцінка 1,0 (що за українським стандартом відповідає п'ятірці або ж дванадцятьці). Подібними результатами будь-хто похвалитися не може. «Але я не є ніяка «зубрилка», мені подобається вчитися, і йду на іспит тільки тоді, коли переконана, що знаю», – пояснює з посмішкою Тетяна, приваблива білявка родом із Харкова.

Українська студентка була між тими премійованими, які на цьогорічному університетському гала-вечорі отримали скляну скульптурку у вигляді частини кулі з цитатою видатного чеського підприємця Томаша Баті: «Хай це буде непомітна дрібниця, але робімо її найкраще на світі!» 23-річна студентка, яка отримала премію і за свої прекрасні здібності у спілкуванні, живе у Зліні лише два роки. Чеською володіє дуже добре. «Може, й залишуся тут, але ще не знаю. Маю тут приятеля, тож все може бути. Навіть роботу тут маю, даю уроки англійської», – додає Темна. Гала-вечір, присвячений преміюванню тих найкращих студентів університету, цього року організували студенти факультету менеджменту та економіки разом із Студентською унією у атмосфері 30-х років. «Це була золота ера Батів і період найбільшого розквіту Зліна», – пояснила президент Студентської унії Анна Заплеталова. Окрім українки Темної, серед 13-ти премійованих була китаянка Лумнг Янг, яка, між іншим, свою роботу присвятила військовому взуттю. «Першою армією на нашому континенті, вояки якої носили чоботи, була армія Олександра Великого», – пояснила китайська студентка.

седмічка





Менеджер логістики. Інтеграційної!

А простіше кажучи – українка Віка Степанюк, яка «проштовхалась» у чеську компанію, походить зі звичайної «заробітчанської» сім'ї

Розмовляв: Олекса ЛІВІНСЬКИЙ

Вікторія Степанюк

Якщо якось у майбутньому у Чехії іноземці отримають право обирати своїх представників до органів влади чи місцевого самоврядування, то достойні кандидати і кандидатки, з добрим досвідом і знаннями, вже є. На наш погляд, такою є Вікторія Степанюк, молода дівчина, якій вже вдалося власними зусиллями «проштовхатися» до менеджменту такого монолітного й консервативного державного підприємства, як «Ческе драги» (Чеські залізниці).

Походженням із простої сім'ї, за порівняно невеликий період Віка, вірячи у себе, змогла подолати чимало перешкод, які існують у чужій країні для іноземців. З іншого боку, доводить, що ці перешкоди не такі вже й нездоланні, як це здається на перший погляд. Тим не менше, Віка залишається собою, не асимільованою свідомою українкою, яка не цурається перед чехами свого походження. Про це свідчить, скажімо, її рішення відсвяткувати власне весілля в українському ресторані «Дністер» у Празі. І водночас Віці притаманні багато європейських рис, про що ми й розмовляли з нею...

Перша ідея приїхати сюди, до Чехії, виникла у твоєї мами, так?

Так, у неї не було коштів, щоб заплатити моє навчання. Ми жили у Долині Івано-Франківської області, я ходила до звичайної загальноосвітньої школи, бо у нас не було ніяких спеціалізованих шкіл чи гімназій. У 1998 році я закінчила школу зі срібною медаллю. І наступного ранку після випускного вечора поїхала до мами в Чехію.

А мама вже працювала тут?

Мама за професією агроном, працювала в «охороні природи», але за радянських часів займалась переважно адміністративною діяльністю. Та, як і всі наші «тутешні» жінки, виїхала на заробітки ще у 1993 році. Тут їй довелось працювати важко фізично. Я залишилася з бабусею та дідусем, інколи мене віддавали сусідкам. Це були дуже доброзичливі люди, варили нам їжу, прали й прибирали... Коли мені було 13, тато перестав нами цікавитись. Є у мене старший брат також, він живе у Луцьку. Брат не захотів кидати друзів, все своє, і їхати за кордон... Зараз уже й у нього шансів ніяких приїхати сюди немає.

Як ти себе почувала без мами?

Важко було, звичайно, але дякуючи тому, що вона нас не лише матеріально забезпечувала, але завжди нам посилала різні подарунки, писала листи, то ми відчували її присутність. Мама кілька разів нас брала до Чехії на канікули. А після школи я вирішила приїхати сюди на постійно. Вона надіслала виклик, потім мені дали дозвіл на проживання на основі об'єднання сім'ї. Я одразу ж стала думати над тим, як вступити тут до університету.

Ти вже на той час розуміла, що опинилася у чужій країні?

Одразу ж стала шукати оголошення в газеті, хто би міг мене навчити чеської мови. Ходила трішки на курси до вчительки. Мама порадила мені познайомитися із викладачем факультету. Вона звикла до наших українських умов, гадала, що йому треба запропонувати певну кількість грошей, щоб мене прийняли до університету. Але прямо отак запропонувати хабара соромилась. Тому спитала тільки, чи можна, щоб він мене приватно доучував. Він на мене подивився, і сказав: «Візьміть ці гроші, і купіть за них підручники. А до мене можете вільно ходити на лекції і слухати, якщо так хочете вчитися». Ось я й рік ходила на ці лекції на факультеті соціальних наук Карлового університету. Там я багато навчилася, а мама мене тут утримувала. Поступала я також і на юридичний факультет, і, звичайно ж, не поступила, бо у мене зовсім не було знань про чеське право й історію. Окрім соціальних наук, мене прийняли й на філософський факультет. Але й на цих двох було важко вчитися, то через два місяці я припинила навчання на ФФ УК. Спочатку вчилася на політології й міжнародних відносинах, отримала бакалавра, а потім – на спеціальності «російські та східноєвропейські студії».

Ти також згадувала, що навчалась й у Іспанії...

Так, коли була на четвертому курсі, у рамках програми «Еразмус». Випадково про неї дізналася. Треба було вивчати три мови: російською, звісно ж, я володіла, англійську вивчала як основну іноземну в університеті, а іспанську

– як другу мову вчила, переважно, самостійно. Як не дивно, мене прийняли, і вісім місяців я провела на Піренейському півострові. Досвід був подібний, як і в Чехії: коли я сюди приїхала, то не знала місцевої мови, так і там. Тим більше, я летіла до південної Іспанії, де мають важкий діалект і взагалі не розмовляють літературною іспанською.

Ти утримувала контакти зі своїми земляками, однокласниками?

– Так, але ніхто не вірив мені, що я безкоштовно поступила до університету в Чехії, що «просто так» вчуся в Іспанії. Спочатку вчителі й однокласники дивилися на мене звисока, бо вважали бідною, яка нічого не вміє і не має грошей на ха-



бара, бо вони всі вчилися у вузах в Україні, а я тут була лише «вільним слухачем». Лише тепер стали розуміти, що краще кілька місяців потерпіти, а потім вступити до якогось нормального вузу, який дає добру освіту. Багато моїх знайомих ходили до якихось філіалів вузів у райцентрах, платили, а нині мають лише дипломи, але не знання і роботу. І вже зараз ніхто мене не засуджує.

А в Україні ти бувала?

Так, коли вчилася на магістерській програмі, отримала можливість поїхати до Києва – збирати матеріали для написання дипломної роботи. Коли прийшла до університету імені Шевченка, то одразу впало в око, що багато хто вчиться за гроші: у них не було ніякого інтересу до науки, до необхідної літератури. Навіть коли заходиш до університету, бачиш тільки форму: квіти, гарне приміщення, студентів, які приїжджають на дорогих машинах і дорого вдягнених. Але, наприклад, зовсім не чути яких-небудь іноземних мов: туди майже не приїжджають за обміном студенти із Європейського Союзу. Наприклад, італійцям в Іспанію давали стипендію 100 євро в місяць, а в Київ – 500 євро. Але ніхто не хотів їхати: боялися. Гадали, що це все ще «Радянський Союз», що їх там «обкрадуть-з'їдять». Причому це було у 2005 році, після помаранчевої революції, коли багато говорили про Україну у світі. Великий шок я отримала у бібліотеці Вернадського: я чекала тиждень на дозвіл доступу до неї, а коли отримала, то не виявила навіть електронного каталогу! Зараз уже, правда, є. Ніяких книжок не можна брати додому, все треба було переписувати у читальному залі, практично ніде ксероксів не було. Всі ці читачі дзвонили по коридорах зі своїх дорогих телефонів, але нікому із них не прийшло в голову скинутись по 20 гривень на новий ксерокс, для свого ж блага! Краще вони будуть стояти в черзі по 3 години... Вахтер перевіряв по кілька разів, чи дійсний мій читацький квиток, чи дійсно це – я, бо «прикид» (жаргонно – одяг) у мене був надто простий, як на «звичайну київську студентку», яка «має мати довгі нігті, високі каблуки і одягнута у «Гуччі». Бідні нібито там не мають що робити. Викладачки мають зачіски, наче оперні співачки: їх треба готувати кілька годин. А коли ж тоді готуватися до лекцій?!. Тут, у Чехії, викладачі, бува, не мають часу навіть причесатися, бо весь час займаються наукою. Дивувалися, чого це я пишу е-майли «за бугор» – в Чехію, Іспанію чи десь інде англійською... А коли питалася у них, чи пробували вони подавати заявку на стипендію від Європейської комісії, то лише глипали очима, й не здогадуючись, що якась Європейська комісія існує... Дуже шкода наших заробітчан, які важко фізично працюють за кордоном і викидають великі гроші за навчання своїх дітей в Україні, які все одно нічому не навчаться. Або нещодавно я шукала весільну сукню: найдешевша – «всього лише» 400 євро! Вже краще в Чехії пошукати...

Весільну сукню, кажеш?

Так, з моїм обранцем ми зустрілися на роботі, знаємось кілька років. На українському кордоні від нього постійно просять «на каву», бо він, мовляв, багатий британець, і нехай платить. Але я не про це хотіла розповісти. Ми поїхали на Україну, бо у двоюрідного брата було весілля. Молодим ледве виповнилося 20 років, вони студенти, їхні батьки власними силами заплатили їм за їжу, музику та всі інші витрати... Витрати, правда, повертаються з подарунків... Питалися, чому у нас немає весілля, якщо ми так довго зустрічаємось? Невже, мовляв, ми такі бідні? То хай туди їдемо, і там одружуємось, а вони нам позичать... В Україні заведено, що молода дівчина має швидко вийти заміж, народити і «повіситись» чоловікові на шию. І за мене дуже переживали, чому це я (на той час) у 25 років – ще незаміжня і не маю дітей (сміється)

Повернімось до Чехії: як тобі вдалось закінчити університет?

У 2006 році, дуже було важко скласти своїми силами, але вдалося з першого разу. До того ж, я від першого курсу, як і прийнято в Чехії, ходила на різні роботи, які тут називають «бригадами». Випадково натрапила на роботу у американських сім'ях, які проводили зйомки фільмів. Спочатку працювала у колишньої приятельки Ал Пачіно, вони знімали стрічку про французьку революцію. Потім вони мене порадили іншим, зокрема, доглядала дітей актора Саймона Бакера. Американці платили добре, так, що за місячну зарплату я зі своїми скромними студентськими витратами могла жити рік. Головне, що я навчилася добре й вільно розмовляти англійською. Чоловік моєї мами також мене розумів: не вимагав від мене зайвого, платні за житло, наприклад, вичікував, коли я навчусь розмовляти, адаптуюсь. Підробляла на різних фестивалях, конференціях, на «Один світ» мене запрошували бути модератором. На 5 курсі потрапила у кол-центр французької авіакомпанії. Там довелось вмикати всі мої мови – українську, російську, іспанську, англійську, чеську, звичайно, довелось вивчати «на ходу» французьку. Працювалося на зміни – треба було ходити і у вихідні, і на свята, і вночі...

В університеті ти писала дипломну роботу про націоналізм...

Так, про Рух кінця 80-х і початку 90-х років. Це ж мені близька тема! Коли я ще була у школі, то на мене вливала вся ця атмосфера національного відродження. В Чехії ця тема практично нерозкритою була. Писала під керівництвом україніста Богдана Зелінського, й отримала добрі оцінки.

А після закінчення навчання змінила роботу?

Ні, й надалі працювала у авіалініях, тільки мене взяли на повну ставку, а не на «бригаду». Але було дуже важко там працювати. Зміни по 12 годин – ранні й післяобідні. Режим неправильний. Стреси: загубився у клієнта багаж, полетів літак, треба виясняти, видзвонювати... Але було цікаво, молодіжний багатомовний колектив, вже й плуталася, коли росіянам, наприклад, відповідала іспанською, а вони «дєвушка, ето ви на каком язикє разґоваріваєтє?»... Була можливість реалізовувати проект на Кубі, але це було б, швидше, для власного задоволення. Мені самій хочеться заробляти на себе, довести, що маю власну голову й можливості самореалізації. «Сидіти на шиї» у чоловіка, щоб він на мене працював, а я весь день сиділа й малювала нігті – ні, це не моє. Хіба коли в декреті буду (сміється)

Ти прийняла чеське громадянство?

Так, минулого року. Хоча були пропозиції повернутися на Україну, до Києва. Але... Важко там починати з нуля, оренда квартири там вища, ніж навіть у Празі. Я вже тут звикла, з'явилися друзі, буде сім'я... В Іспанії мені було сумно не стільки за Чехією чи Україною, скільки за містом самим. Було дуже шкода віддавати український паспорт, але нам треба було позику на квартиру на 20 років. Протягом десяти років я сплачувала «ставебні споржені» (накопичення на будівництво). Громадянство приносить хоча б формальне полегшення: коли показуєш паспорт із вклеєним «побитом», то всі там щось вивчають, крутять, прізвище прочитати не можуть. На іспиті якось написали не «Степанюк», а «Штєпанбурґ». Ну хіба це таке важке прізвище? Плюс чехи, наприклад працівниці відділу кадрів, постійно додають «–ова» на кінці, і роблять з мене особу чоловічого роду, питають, чи була я в армії (сміється).

Тепер ти працюєш на чеських залізницях... Про них зараз багато говорять...

Ой, давай краще не будемо про це (сміється)... У мене вже був досвід роботи у транспортній компанії, тож два роки тому я виграла конкурс на посаду у маркетинговому відділенні управління Чеських залізниць. Поки що цікаво, добре мати досвід роботи у великій і державній компанії. Займаюся популяризацією пільг, які надаються ЧД, а саме програми «ЧД Бонус». Більшості пасажирів програма відома під назвою «заказніцка карта» («посвідчення постійного замовника послуг»), або «ІН-карта», як вона звучить офіційно. Звичайний пасажир може придбати за 990 крон спеціальну картку, яка протягом трьох років надає йому суттєві знижки на проїзд як територією Чехії, так і за кордон. Наприклад, лише на зворотній поїздці Прага-Брно можна зекономити 130 крон. Плюс там є інші бонуси. Або ж поїзд для перевезення легкових автомобілів Прага-Кошіце. Багато наших земляків про нього не знають, скаржаться, що довга дорога до українського кордону втомлює, і це дорого. Але ж лише приблизно за 2800 крон (туди й назад за двох) можна їхати і у спальному вагоні, і везти автомобіль за собою. А це все-таки майже 700 кілометрів. Загалом залізничне сполучення Чехії з Україною не дуже добре, це так. Це питання міжнародних угод.

Якими ще успіхами можеш похвалитися?

Хотіла якось поступати до дипломатичної академії, але там поки що не приймають нових слухачів... (задумалася) Ой, є у мене таке майже професійне хобі – це піаніно! Я ж закінчила музичну школу, і мене навіть прийняли до Івано-Франківська! Але моя матуся сказала, що жінка, котра хоче мати таку «панську» роботу, як викладати музику, мусить мати чоловіка, який би її забезпечував (сміється). А оскільки я хочу бути незалежною і сама заробляти гроші, то треба поступати кудись на юридичний. Піаніно залишилося на Україні, місця для нього у орендованій квартирі не було. Але тепер уже є де, то буду знов грати. Завжди грала щось складне, не за програмою, навіть сама складала музику. Мріяла колись навіть складати музику для фільмів, навіть співаку Пономарьову надсилала мелодії, але, на жаль, він мені ніколи не відповів (сміється).

Ну що, гадаю, він ще розшукає запис десь ще у своїх архівах, а тобі бажаю успіху у професійній та майбутній сімейній кар'єрі, і дякую за розмову!

Фотосесія у стилі кабаре з піаніно



Текст: Максим ІЗБОРНИК

Ніяке це не «возз'єднання»

Такого висновку про так звану «Переяславську Раду» дійшов ще 80 років тому в Празі дослідник Андрій Яковлів

Чехословаччина 20 – 30 років надала прихисток багатьом освіченим українцям, які були змушені покинути Батьківщину, захоплену російськими більшовиками. Серед них був й Андрій Яковлів, визначний історик права, автор численних праць зі звичаєвого, цивільного, карного, морського права, громадський та політичний діяч. Його наукові висновки стосовно «Переяславської Ради» не узгоджувалися із російським офіційним поглядом (як «возз'єднання» України з Росією), а тому вдома йому місця не було...

Ніколи не існувало тексту Переяславського договору як такого, вважав Яковлів. В Переяславі відбувся тільки церемоніальний акт прийняття Війська Запорозького під «високу царську руку». Сам же договір було укладено пізніше, і то у формі, далеко не традиційній для тодішньої центральноєвропейської дипломатичної практики. Дослідник уникав звороту «Переяславський договір», говорячи швидше про «договір 1654 року». Під ним він розумів статті Богдана Хмельницького від 17 лютого та царські резолюції на них від 27 березня 1654 року. На думку дослідника, «пропозиції Б. Хмельницького – це проект договору, царські ж резолюції та жалована грамота – це відповідь царя, ратифікаційний акт царської влади. Взяті разом, статті проекту, резолюції й грамота становлять повний текст договору 1654 року. Яковлів підкреслював, що українським проектом договору «гарантувалася повнота внутрішньої автономії держави й усувалося будь-яке втручання влади московського царя у внутрішні справи України».

Посланник Центральної Ради

Яковлів народився 28 листопада 1872 року у Чигирині. По закінченні початкової школи навчався у Київській духовній семінарії (1890 – 1894 рр.), на юридичних факультетах Дерптського та Київського університетів. У Києві Яковлів став членом Українського наукового товариства та членом управи київської «Просвіти». Певний час (з 1913 року) працював адвокатом округи Київської судової палати.

Ще зі студентських років Яковлів захопився науковою діяльністю і почав досліджувати київські архіви. Перша його наукова праця з'явилася 1901 року. Однак постійні наукові студії стали предметом занять Яковліва з 1907 року, коли він став членом УНТ, в органі якого – часописі «Україна» (кн. 3) були опубліковані дві статті: «Намісники, державці і старости господарського замку Черкаського у XV – XVI ст». та «З історії регістрації українських козаків». Перша ж капітальна праця «Засечная черта Московского государства» вийшла у Києві в 1916 році.

Революція 1917 року активізувала громадсько-політичну діяльність української інтелігенції. Це торкнулося і Андрія Яковліва, який організував Товариство українських адвокатів у Києві та був у числі фундаторів Українського правничого товариства. У квітні 1917 року Яковлів був обраний членом Української Центральної Ради. З березня 1918 року він виконував обов'язки директора канцелярії УЦР. А наприкінці квітня Яковлів як надзвичайний посол України відбув до Австро-Угорщини. Після встановлення гетьманату Павла Скоропадського Яковліва відкликали до Києва і призначили директором департаменту чужоземних зносин Міністерства закордонних справ. Коли ж до влади прийшов уряд Директорії, Яковлів став надзвичайним міністром і головою дипломатичної місії в Голландії та Бельгії. Ці обов'язки він виконував аж до ліквідації місії у 1923 році. Зокрема, Яковлів мав завдання укласти фінансово-економічну угоду від імені уряду УНР з Амстердамським банком та добиватися включення Українського товариства Ліги Націй у всесвітню Лігу Націй.

Професором УВУ у Празі

У 1923 році Яковлів отримав статус емігранта і оселився у Празі, зайнявши посаду доцента Українського вільного університету. У 1928 році він був обраний професором УВУ і викладав тут цивільне право. Десять років (1935 – 1945) Яковлів очолював кафедру цивільного права УВУ. Двічі (1930 і 1944 роках) його обирали ректором університету. Одночасно Яковлів був професором права Української господарської академії у Подєбрадах, а у 1939 році виконував обов'язки директора Українського наукового інституту у Варшаві. Із створенням у 1938 році Української Могилянсько-Мазепинської Академії наук у Варшаві Яковлів був обраний її генеральним секретарем.

У празький період Яковлів був активним членом різних наукових і громадських установ. 1926 року його обрали дійсним членом Наукового товариства імені Т. Шевченка. Яковлів був фундатором і головою Українського академічного комітету при Міжнародній комісії для інтелектуальної співпраці при Лізі Націй у Женеві (1930 – 1931 роках), а також головою і постійним представником Українського товариства Ліги Націй. Яковлів став одним із засновників, членом управи, заступником голови, а затим головою Музею визвольної боротьби України та членом Історично-філософічного товариства у Празі. Саме до Яковліва як відомого представника української науки в еміграції та видатного громадського діяча зверталося у 1933 – 1934 роках лондонське прес-бюро з проханням надіслати статті до збірника «Україна і український народ». З огляду на великий авторитет Яковліва його часто запрошували посередником у суперечках українських емігрантських кіл (зокрема у справі про звільнення з УВУ Д. Антоновича, В. Щербаківського та С. Наріжного через «відсутність професорських кваліфікацій»).

До 30-х років Яковлів не поривав зв'язків з Україною. Збереглися, зокрема, листи до нього професора Володимира Щербини з Києва 1927 року. Того ж року у збірнику на пошану



Дмитра Багалія у Києві вийшла стаття вченого про договір 1654 року. Однак із початком сталінських репресій і голодомору ці зв'язки перервалися.

Дослідник Магдебурзького права для українських міст

У Празі Яковлів плідно працював на науковому терені. Були видані його підручники та загальні курси: «Теорія доказів у цивільному процесі», «Торговельне право», «Цивільне право», «Цивільний процес» тощо. Тут з'явилося чимало статей про копні суди на Україні, про українське звичаєве право, про історичні традиції української державності. Вчений спеціально розробляв питання юридичних відносин (договірної системи) України і Росії у XVII – XVIII ст., впливу старочеського права на литовсько-українське, досліджував проблеми кодифікації українського права у XVIII ст., конспіративного листування у XVII ст. Виступав Яковлів і з мемуарно-публіцистичними статтями (про Симона Петлюру, конституцію УНР, українську студентську громаду в Дерпті).

Цікавою сторінкою у житті Яковліва є його діяльність під час другої світової війни. У 1942 році він установив наукові контакти з директором Інституту досліджень Магдебурзького права професором Гьорлітцом. Його метою було видання збірника грамот і привілеїв на Магдебурзьке право містам України. Яковлів відновив зв'язки у Києві і почав жваве листування з директором Архіву давніх актів (затим – Центрархіву) Н. Полонською-Василенко. Вона вибрала 46 грамот на магдебургію з актових книг та збірки покійного чоловіка – академіка М. Василенка. Яковлів очолив колектив з підготовки видання. Збірник був закінчений і відправлений у Магдебург. На жаль, доля цієї унікальної праці до цього часу не з'ясована. У чеському Національному архіві збереглося лише листування Яковліва з цього приводу та чернеткові матеріали. Одночасно вчений випускає серію фундаментальних праць, найціннішою з яких є монографія «Німецьке право на Україні і його вплив на українське право з 16 по 19 століття», яка була видана у 1942 році німецькою мовою.

Далі на Захід

Наприкінці квітня 1945 року Яковлів покинув Прагу і виїхав до Західної Німеччини, а пізніше – до Бельгії, де продовжував займатися історією права. У 1952 році вчений переїхав до США і оселився у Нью-Йорку. Будучи дійсним членом і керівником правничої секції Української вільної Академії наук, він брав участь в усіх її засіданнях. Учений виголошував і власні доповіді («Спомини про службу у міністерстві закордонних справ за гетьманату», «Про автора історії Русів» та інші), які затим публікувалися у «Аналах УВАН».

У числі останніх капітальних праць Яковліва була книга 1954 року «Договір гетьмана Богдана Хмельницького з московським царем Олексієм Михайловичем 1654 року».

Наукова спадщина Андрія Яковліва досить значна. Його праці виходили українською, російською, французькою, німецькою, англійською мовами. Найважливішою ділянкою досліджень ученого були україно-московські договори часів Хмельницького, Виговського і пізніше. У першу чергу слід назвати праці: «Договір гетьмана Богдана Хмельницького з Москвою року 1654» (Київ, 1927), «Статті Богдана Хмельницького в редакції 1659 року» (Київ, 1928); «Московські проекти договірних пунктів з гетьманом Іваном Виговським» (Записки НТШ, 1933); «Українсько-Московські договори в XVII – XVIII віках» (Варшава, 1934); «Договір Богдана Хмельницького з Москвою 1654 року» (Нью-Йорк, 1954) та ін. Цілий ряд праць Яковлів присвятив копним судам на Україні. Вчений ретельно розробляв також проблеми історико-теоретичних підвалин українського права та впливів на нього чеського і німецького права. На цьому терені значну наукову цінність становлять його праці: «Впливи старочеського права на українське Литовської доби XV – XVI віків» (Прага, 1929), «Українське звичаєве процесуальне право» (Прага, 1931), «До Історії кодифікації українського права XVIII в.» (Праці УІФТ. Прага, 1937. Т. 2), «Німецьке право в працях українських правників XVIII ст.» (Наук, збірник УВУ. Прага, 1942. Т. 3), «Нові джерела кодексу «Права, по которым судится Малороссийский народ» (Прага, 1944) та ін.

Архіви відвезли до СРСР

Кілька робіт Яковліва присвячено українському законодавству та судовому процесу новітньої доби: «Історичні традиції української державности» (Париж; Софія, 1937), «Основи Конституції УНР» (Париж, 1937) та ін. Окрема розвідка Яковліва стосується процесу над вбивцею Симона Петлюри – «Паризька трагедія» (Збірник памяти Симона Петлюри. Прага, 1930). Яковлів спробував наново дослідити питання про автора «Історії Русів». Цікавими є також його розвідка «Конспіративне листування в Україні в 2-й пол. XVII в.» та спогади «Українська студентська громада в Дорпаті» (З минулого. Варшава, 1939. Т. 2).

Частина особистого архіву Яковліва, що знаходилася у Празі, була здана ним для зберігання до Музею визвольної боротьби України. У 1945 році її вивезли до СРСР. Лише вісім рукописів збереглися у ЦДАВО України. Поки що архів Яковліва у Києві недоступний для дослідників. Частина листування та документів науково-громадської діяльності вченого залишилася у Празі і нещодавно віднайдена у чеському Національному архіві. Рукописи рефератів Яковліва знаходяться в архіві Української вільної Академії наук (Нью-Йорк). Даний короткий огляд основних напрямків наукової діяльності та перелік праць ученого не є вичерпними. Повна бібліографія праць А. Яковліва досі не складена і опублікована не була. Однак сказане підтверджує прийняту в зарубіжному українознавстві оцінку Яковліва як одного з кращих українських правників та істориків права.

Помер Андрій Яковлів 14 травня 1955 року у Нью-Йорку, де і похований. Особистий архів Яковліва останніх років життя зберігала його дочка Галина Тимошенко. Згідно з конфіденційними даними, після смерті батька вона втратила розум і спалила папери Яковліва, зокрема надзвичайно цінні його спомини.

Кредит довіри до України в Європі вичерпано

Крадіжки відбувалися занадто багато і швидко, переконаний Вацлав Бартушка, і попереджає, що 2013 рік серйозно вплине на транспортний монополізм Києва

Розмовляли: Олег ГАВРИШ, Наталя ГРИБ



Вацлав Бартушка

Спецпредставник Чехії з питань енергетичної безпеки при Євросоюзі Вацлав Бартушка не належить до тих офіційних осіб, які приховують свої думки за дипломатичним етикетом. Зокрема, відомим став його відвертий вислів щодо «Нафтогазу», сказаний навесні 2009 року: «Як можна бути банкрутом, транспортуючи 80% російського газу? А до того ще транспортуючи нафту? Це мала б бути найприбутковіша компанія в Україні! ...Я говорю своїм українським друзям прямо: ви крадете занадто багато і занадто швидко. Ви розкрадаєте власну країну. Якщо далі піде таким темпом, то ви втратите і Крим, і незалежність...».

Схоже, Бартушка тоді не помилявся, хоча ще тоді не хотілося вірити, що новий управлінський тандем (за кремлівським зразком) Янукович-Азаров так швидко, самовпевнено і беззаперечно віддаватимуть своєму «старшому братові» і Севастополь, і нафтогазову систему, інші стратегічні сектори економіки, не кажучи вже за гуманітарну сферу, зокрема у питаннях мови та історії. Висловлювання Бартушки нині не менш різкі, однак, як відзначає чимало українських спостерігачів, відверто правдиві. Чому в ЄС не зрозуміли останніх домовленостей між Москвою і Києвом, як вони вплинуть на перспективи євроінтеграції України, він роз'яснив в інтерв'ю газеті «Комерсант».

Як у Євросоюзі оцінюють останні газові домовленості між Україною та Росією?

Ні від кого в ЄС ви не почуєте гострих слів або вироків з приводу підписаних документів. Це внутрішня справа Києва і Москви. Навіть якщо Україна дозволить Росії розмістити військову базу в Києві, ніхто нічого не скаже. Україна – незалежна країна і сама вирішує, що їй робити.

Чи уявляєте ви собі підписання аналогічного договору між Росією і Чехією?

Ні. Я не хочу нікого образити, але для мене, як і для більшості європейців і чиновників Євросоюзу, незрозуміло, як в принципі можна змішувати знижку на газ з перебуванням військової бази на території країни. Новина про те, що Україна розміняла знижку на ціну на газ на 25-річне перебування російської військової бази і через це сталася бійка в українському парламенті, - дуже погана новина для інвесторів.

Але ж Чехія погодилася на розміщення американської системи ПРО на своїй території в обмін на політичну протекцію з боку США?

Це не одне й те саме. Ми члени НАТО і маємо зобов'язання перед цією організацією. У країнах ЄС у принципі неможливе підписання такої угоди. У нас рішення про ціну на газ підписують компанії, наприклад GdF, RWE, EON. Вони – не господарі країни. І не можуть розміняти військову базу на території Німеччини або Франції на знижку на газ. А в Україні уряд домовляється про комерційні питання. Він бере на себе функції, непритаманні керівництву ЄС. І виглядає це дивно для європейського менталітету. Тому цей договір у Євросоюзі ніхто не зрозумів.

Його підписання може вплинути на перспективи інтеграції України в Євросоюз?

Питання не тільки в цьому договорі. Україна багато років обіцяла зробити певні кроки щодо інтеграції в ЄС. Вона їх не зробила. Тому що не розуміє ні того, що потрібно робити, ні того, навіщо це потрібно. Кредит довіри до України в країнах Європи вичерпаний.

Тобто ви вважаєте, що уряд Миколи Азарова ставить хрест на перспективах євроінтеграції?

У минулому році в Україні був інший уряд, але він теж нічого не зробив. Я розмовляв з одним з високопоставлених членів Кабінету Юлії Тимошенко. Каже: «Ми б хотіли ввести безвізовий режим з країнами Євросоюзу». Я йому розповів, що слід зробити для цього Україні. Чиновник відповідає: «Розумію, безвізовий режим – це важко. Давайте краще поговоримо про те, що реально. Про вступ України до шенгенської зони». Він навіть не розуміє, що вступ до шенгенської зони – набагато складніший за введення безвізового режиму. Як, маючи такі кадри, можна інтегруватися в Євросоюз?

Головною причиною підписання Україною газової угоди стала її висока залежність від газу. Кажуть, що її промисловість не вижила б без знижки...

Якщо б Україна застосувала весь максимум можливих енергоефективних технологій, вона добилася б незалежності від Росії. Країна видобуває 20 млрд кубометрів газу на рік. Цього обсягу могло б бути достатньо і для населення, і для комунального сектору. Плюс максимум 10 млрд кубів для промисловості, які можна докуповувати в країнах Середньої Азії. Але для всього цього потрібні глобальні зміни в економіці і повне оновлення комунального господарства... Варто задуматися, що з 2013 року, коли закінчать першу гілку Nord Stream, Україна перестане бути транзитною країною для Західної Європи. І стане транзитною країною тільки для Східної та Центральної Європи. Тобто Україна перестає бути глобальним гравцем транзитним на газовому ринку. Тому добиватися від РФ поступок буде все важче.

У ході «газової війни» 2009 року між Україною і Росією ви консультували комісаріат Єврокомісії з енергетики. І тоді Європа не стала на захист України.

Країни ЄС зайняли однозначну позицію: ми хочемо газ, за який платимо добрі гроші. Чому ми його не отримуємо, розбирайтеся самі. Така позиція виникла через те, що в Євросоюзі не було єдиного підходу. Були країни, які звинувачували в усьому Росію, а були ті, хто звинувачував в усьому Україну. Тому, коли країни ЄС сказали, що нам наплювати, хто винен, і не підтримали Росію, це був максимум, якого ми могли добитися. Ми ж не Шерлок Холмс, щоб проводити розслідування.

Європейські споживачі газу тоді погрожували подати в суду на Газпром. Чому не подали?

– На початку 2009 року всім було ясно, що обсяг споживання газу впаде і контракти виконані не будуть. І більшість газових компаній просто вирішили обміняти позовні вимоги до Газпрому на знижку на обсяги поставок газу. Оскільки у більшості компаній в країнах Євросоюзу укладені контракти за принципом take or pay. Такі ж, як в України. Це і використовувало більшість європейських споживачів, домігшись від Газпрому поступок.

Який висновок зробили в ЄС після тієї газової війни?

Головний підсумок газової війни – це розуміння того, що таке в принципі можливо. Навіть під час холодної війни газ із СРСР надходив завжди. Росія і Україна служили велику службу Євросоюзу, змусивши замислитися: як бути, коли таке відбувається. Тепер нові контракти з Алжиром, Лівією ми укладаємо, страхуючи себе. Крім того, Євросоюз вирішив збільшувати обсяги підземного зберігання газу, почати імпорт скрапленого газу. Газова криза стала серйозним уроком для нас.

Але ж до того була газова війна з Білоруссю, коли Польща два дні не отримувала газ?

Тоді на це ніхто не звернув уваги через ставлення до Білорусі. Але конфлікт з Україною поміняв точку зору.

Що ще зробив Євросоюз?

Для нас дуже важливу роль стали грати інтерконектори – газопроводи, які з'єднують системи різних країн. Зараз у газовому відношенні є дві Європи: Західна, яка має розвинену систему інтерконекторів, а також Східна та Центральна Європа, у якої нічого схожого немає. У ході газової кризи 2009 року Словаччина, приміром, мала лише норвезький газ, який йшов з Чехії. Ми б поставляли газ і в Болгарію, але технологічно такої можливості не було. Тому для нас ключове питання – це розвиток трубопровідної системи. Маючи таку систему, ми можемо почати дуже серйозну розмову з нашим постачальником Газпромом.

Чи стало актуальнішим питання видобутку сланцевого газу?

Думаю, що його видобуток в Європі в значних обсягах просто неможливий. У США родовища сланцевого газу – це незаселені території, на яких йде суцільна розробка. У країнах ЄС немає таких великих незаселених територій, і не факт, що люди, які живуть там, захочуть їх звільняти. З точки зору екологічної безпеки це суперечить нормам ЄС. Тому видобуток сланцевого газу в країнах Євросоюзу – дуже сумнівний проект. І навряд чи він буде реалізований.

Чи вплинула на відносини Росії і ЄС зміна єврокомісара з енергетики?

Думаю, колишнього єврокомісара Пієбалгса Андреаса могли погано сприймати в Росії, оскільки він латиш. Коли в минулому році керівництво Росії і України доводило нам, що треба виділити кілька мільярдів доларів на закачування газу в українські підземні сховища газу для забезпечення його транзиту до країн ЄС, ми сказали «ні». У Єврокомісії пояснили: є контракт з Газпромом, хай він його виконає, а яким способом, це його проблеми. У Кремлі дуже погано сприйняли цю новину. Але якщо б на місці Пієбалгса був німець, це нічого не змінило б. Тому що політика ЄС не може визначатися однією людиною.

І все ж чому ви тоді відмовилися допомогти Україні фінансами?

Тому що немає причини двічі платити за одну й ту саму річ. Мені ніхто не виставляє рахунок за контейнер, в якому японську машину доставляють у країни ЄС. Мені продають машину за ціною, що включає доставку. Якщо Газпром не може продати газ і забезпечити його транзит, ми купимо його в іншому місці.

Тобто для ЄС немає різниці, чи йде мова про газ чи про автомобіль?

Для Західної Європи – ні. У них багато постачальників. Для Східної та Центральної Європи різниця є, оскільки вони дуже залежать від російського газу. Але центр прийняття рішень знаходиться в Брюсселі, тобто в Західній Європі.





Забути все...

Кремлівський тандем прагне, щоб українці позбулися всіх своїх досягнень. У Києві йому піддакують

Текст: Євген МАГДА

Завдяки бійці під час ратифікації угод про перебування Чорноморського флоту Верховна Рада стала колективним антигероєм світових ЗМІ. Віктор Янукович, утім, не зупинився тільки на цьому плазуванню перед Москвою. Вустами свого прем'єра Азарова він закликав Кремль «забути все», що було у відносинах із Києвом «протягом останніх п'яти років».

В Страсбурзі він оцінив Голодомор за затвердженими в Кремлі лекалами – як «общую бєду савєцкіх народов». Російський прем'єр Володимир Путін видав черговий «експромт»: запропонував об'єднати «Нафтогаз України» і «Газпром». А тим часом в Україні почався тотальний наступ на... українське: починаючи від скасування всього лише 50-відсоткового мінімуму на українську мову і закінчуючи доведенням до банкрутства мережі національних ресторанів «Пузата хата».

Примушування до ратифікації

Харківські угоди Медведєва і Януковича, які закріплюють присутність російського флоту у Севастополі до 2047 року в обмін на 30-відсоткову знижку «європейської» ціни на газ, були ратифіковані Верховною Радою, за оцінкою російського президента, «весело й невимушено». Дійсно, в порівнянні з «примушенням до миру» Грузії в серпні 2008 року все виглядало, можна, сказати, цивілізовано. Сесійною залою українського парламенту літали курячі яйця, а не кулі, дим ішов всього лише від димових шашок, а запекла депутатська рукопашна не супроводжувалася штиковими атаками і снайперськими дуелями. І куряче яйце, яке вразило спікера Верховної Ради, як зізнався сам Володимир Михайлович, не привело до його падіння. Він продовжив ведення засідання, в апогеї якого 236 народних депутатів проголосували за ратифікацію харківських «угод», про підготовку до яких раніше українці ані в ніс не дули. Бо ж, фактично, окупація українського міста військом «братнього народу» – це вам не питання «тричі клятого НАТО», і цілком узгоджується з новопроголошеним курсом на т. зв. «нейтралітет».

Опозиція не змогла протистояти натиску коаліційних сил. За визнанням Анатолія Гриценка, який став координатором опору фракцій БЮТ і НУНС, опозиціонери розуміли, що зірвати ратифікацію не вдасться, тому спробували привернути максимум уваги до процедури. Ніде правди діти – це вдалося, і події 27 квітня були широко висвітлені в світових ЗМІ. Телеглядачі й читачі в усьому світі змогли помилуватися і звіриним оскалом коаліції, і неузгодженістю дій опозиції.

Шкода, що західні телекоментатори не звернули уваги на інший факт: слідом за ратифікацією Харківських угод пройшло затвердження Державного бюджету на 2010 рік, яке обійшлося навіть без імітації обговорення, внесення поправок та інших елементів бюджетного процесу. Вони враз стали непотрібними. Цікаво, чи не здригнеться рука у МВФ видавати 19 – 20-мільярдний (за оцінками віце-прем`єра Сергія Тігіпка, який проводив переговори з Фондом) кредит уряду свого давнього критика Миколи Азарова. Дефіцит бюджету – 2010 складає всього лише 5%, і у Вашингтоні мають бути задоволені. Справа для Азарова й підлеглих за малим: переконати мільйони українців, що поліпшення їх життя вже настало.

«Всьо прісоєдніть-абєдініть»

Президент Віктор Янукович завбачливо не був присутній в Україні під час скандальної ратифікації. Глава держави в Страсбурзі розповідав членам ПАРЄ про стабілізацію влади. Похвалившись дотриманням принципів гендерної рівності в своїй адміністрації, Віктор Федорович оцінив Голодомор в Україні як трагедію народів всього колишнього СРСР. Це трактування «безкорисливі російські друзі» використовують вже не перший рік, а парламентаріїв з опозиції Янукович покартав за дефіцит етики. Мабуть, Віктор Федорович готується дати урок політичної поведінки в частині багатовекторності й уміння вгадувати заповітні бажання своїх зарубіжних «стратегічних наставників-партнерів».

Не встиг російський прем'єр Володимир Путін в Києві запропонувати тісну координацію наших країн в атомній галузі, як у Сочі на зустрічі з Миколою Азаровим висловився «експромтом» за об'єднання «Нафтогазу України» і «Газпрому». Путін не дарма свого часу займався дзюдо, і звик супротивника «дотискати». Офіційний Київ вичавив із себе заяву про готовність обговорювати пропозиції, хоча при такому розкладі із самостійною політикою можна попрощатися раз і назавжди. І не лише в газовій сфері, а й гідро- та атомній енергетиці, авіа- та кораблебудуванні. Цікаво, де у київської влади поріг, до якого вона дозволить росіянам продовжувати парадний марш улюбленими мозолями?

Комітет національного порятунку?

Юлія Тимошенко взяла після виборів певну паузу, але взяла на себе роль лідера консолідованої опозиції: висловилася і проти ратифікації, і наступу «Газпрому». Як і належить досвідченому політикові, лідер БЮТ пропонує власну позитивну програму: розпуск Верховної Ради і проведення дострокових парламентських виборів. І навіть імпічменту президента-зрадника. На жаль, для Юлії Володимирівни законних підстав для переобрання парламенту немає, а Віктор Федорович, на відміну від Віктора Андрійовича, ще рік тому відмовився йти у неї на повідці. Якщо говорити предметно, то Тимошенко саме час міняти підходи до політичної діяльності. Вождю «біло-сердечних» слід залишити формат передвиборчої кампанії і готуватися до затяжного протистояння, що вимагає не тільки ресурсів, але й надійних партнерів. Дістати їх (за винятком Віктора Ющенка, який патологічно не хоче шукати спільну мову з Тимошенко) Юлія Володимирівна може тільки шляхом реального діалогу, а не використання для задоволення свого самолюбства масовки з лідерів «диванних партій».

Поїздки додому на авто відкладаються

Надія мігрантів-власників автомобілів із закордонною реєстрацією на те, що у них з'явилася можливість їздити додому на 2 місяці, виявилась поки що примарою. Янукович ветував закон щодо митного оформлення й оподаткування транспортних засобів. Нагадаємо, що 11 лютого 2010 року парламент надав можливість громадянам-резидентам, які на законних підставах тимчасово проживають за кордоном, у разі короткотермінового відвідання України ввозити, під зобов`язання про зворотне вивезення, власні транспортні засоби. Причому йдеться у тому числі й про трактори, моторні транспортні засоби, призначені для перевезення 10 осіб і більше (включаючи водія), тролейбуси, автомобілі легкові, автомобілі-фургони, гоночні автомобілі, автокрани, автобетономішалки тощо. Ввізне мито та інші податки при цьому не сплачувались. Однак Віктор Янукович, який займає посаду президента України, вважає, що це положення не узгоджується з іншим положенням цієї ж самої статті. «За відсутності будь-яких обмежень щодо кількості та періодичності ввезення транспортних засобів, щодо використання транспортних засобів для господарської діяльності, відсутності визначеного переліку документів для підтвердження громадянами факту навчання, виконання ними службових обов'язків, зобов`язань за договором (контрактом), перебування у шлюбі з іноземним громадянином запроваджувана Законом норма може бути використана для зловживань і ухилень громадян від сплати ввізного мита та інших податків (зборів), створити правове підґрунтя для вчинення корупційних правопорушень, спричинити необґрунтовані втрати державного бюджету, з чим не можна погодитися», – коментує своє вето Янукович. Він запропонував доповнити статтю 11 таким положенням: «Громадянин України, який перебуває на консульському обліку в консульській установі України, у разі відвідання України має право тимчасово ввезти під зобов'язання про зворотне вивезення власний транспортний засіб за кодом 8703 та причеп до нього (за умови ввезення разом із транспортним засобом) за кодом 8716 10 Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності на строк, що не перевищує 60 днів протягом одного календарного року, без сплати ввізного мита та інших податків (зборів), передбачених законодавством при ввезенні автомобілів» і ввести в дію цей закон з 1 січня 2011 року.

уніан

Відродження цензури

Міжнародна організація «Репортери без кордонів» стурбована останніми фактами тиску української влади на засоби масової інформації. Заяви про цензуру пролунали з вуст журналістів «1+1» та СТБ про цензуру на їхніх каналах. «Такий тиск на медіа у демократичній країні неприйнятний», - йдеться у заяві організації. Вона 28 квітня Януковичу відкритого листа щодо погіршення стану свободи слова в Україні.

6 травня про запровадження цензури заявили журналісти програми ТСН телеканалу «1+1». У відкритому листі журналістів йдеться: «Нам заборонили висвітлювати певні теми і події. Наші сюжети, у яких присутня критика чинної влади, з політичних міркувань знімають з ефіру. Остаточне рішення щодо виходу матеріалу в ефір приймається не редактором випуску, і навіть не шеф-редактором ТСН, а гендиректором «1+1». Останньою краплею став підсумковий випуск ТСН, який вийшов в ефір 2 травня, в якому матеріали про політичне протистояння у ВР перетворилися на класичні приклади інформаційного кілерства», – наголошується у зверненні.

7 травня про системну цензуру заявили 17 журналістів з програми «Вікна» телеканалу СТБ. Кілька акцій протесту (перекриття вулиць, приковування себе до московського поїзда тощо) організували журналісти відомого львівського видання «Експрес». Їхнього директора кинули за ґрати, а газеті заборонили публікувати матеріали про махінації у прокуратурі.

уніан



Ліки: ціни нездорові

У Рахунковій палаті заявляють про надприбутки торгівців медичними товарами, які, маючи необґрунтовані податкові пільги, продають ліки із націнкою 150 – 300%. Перевірка, яку провело відомство, встановила, що застосування пільгового режиму обкладання ПДВ не забезпечило втримання росту цін і не сприяло розвитку вітчизняного виробництва. За три останні роки зареєстровано ліків іноземного походження майже у 50 разів більше, ніж українських. Водночас зношеність основних фондів українських виробників перевищує 50%. Вітчизняними пільгами фактично підтримуються іноземні виробники, а також імпортери і торговельні підприємства, які ввозять і продають зарубіжну продукцію, що призводить до втрат доходної частини державного бюджету. Протягом 2007 – 2009 років бюджет недоотримав майже 20 млрд. грн., пльгове оподаткування не робить медичну продукцію доступною для населення. Якщо торговельна націнка на ліки, ціни на які підлягають державному регулюванню, мала бути не вище 37%, то більшість аптек продавали їх з націнками 150 – 200%, а в деяких випадках і понад 300%. Водночас в середньому 14% сімей України, які потребують медичної допомоги, були неспроможні придбати медикаменти через їхню занадто високу вартість. Аудитори зазначили, що податкові преференції запроваджувалися без визначення їх соціально-економічної мети і без встановлення чіткого порядку їх надання. Також неврегульовано порядок використання коштів, які через пільги залишаються у суб'єктів господарювання.

уніан

Диктатор у козацькій столиці

У Запоріжжі відкрито перший за роки незалежності України пам'ятник Йосипу Сталіну. Пам'ятник висотою близько трьох метрів напівфігури радянського тирана у військовій формі із зіркою героя, відкрили 5 травня біля будівлі Запорізького обкому Комуністичної партії України в Жовтневому районі Запоріжжя під гімн СРСР. Урочисте відкриття пам'ятника стало кульмінацією мітингу, проведеного представниками КПУ для прихильників комуністичної ідеології, яких, за даними правоохоронців, зібралося близько 1000 осіб. Напередодні дати відкриття пам'ятника суд заборонив проведення масових акцій біля будівлі обкому КПУ не лише представникам ВО «Свобода», але й самим комуністам. Офіційно те, що відбувається, називалося зустріччю народного депутата від КПУ Олексія БАБУРІНА з виборцями.

Комуністи розповідали про «досягнення СРСР під керівництвом Сталіна, значення його особи як керівника країни, що отримала перемогу над фашизмом», підтвердили намір цілодобово охороняти споруду. Під час спекотної погоди через вік більшої частини присутніх людям ставало зле: трьох ветеранів госпіталізували, одна людина померла. Низка політичних сил заявили про неприпустимість таких дій і наміри не допустити встановлення пам'ятника, а комуністи заявили про організацію озброєної охорони майстерні, де створювався пам'ятник, та його охорону після встановлення в Запоріжжі. Янукович з цього приводу «вмив руки»: заявив, що виступає за проведення місцевого референдуму в Запоріжжі. Про встановлення подібних пам'ятників йдеться також й у інших містах півдня та сходу України.

кореспондент



Діаспора зірвала зустріч із Грищенком

Акцію протесту проти продовження перебування російського флоту в Криму провела українська громада у США. Протест відбувся під час дводенного візиту Міністра закордонних справ України Костянтина Грищенка до США. Кілька сотень протестантів зібрались перед будинком Постійного представництва України при ООН, де у Грищенка повинна була відбутися зустріч із представниками української громади. Гасла, під якими проходив мітинг, були вкрай драматичними: «Незалежність України в небезпеці!», «Українська свобода не продається». Не обійшлося і без червоно-чорного прапора та слоганів: «Степан Бандера і Роман Шухевич – герої України!».

«Ми протестували навпроти Місії, щоб Грищенко зрозумів, що українська громада тут дуже зла», – пояснила незадоволення українським зовнішньополітичним курсом одна з організаторів акції, президент Українського конгресового комітету Америки (УККА) Тамара Олексі. Міністр до співвітчизників так і не прийшов. Коли стало зрозуміло, що зустріч не відбудеться, демонстрант перемістилися до російської Місії при ООН. Спостерігачами українських політичних демонстрантів стали пересічні американці, які часто зупинялись і розпитували причину протесту. Ініціатором акції був УККА, до нього долучилося чимало інших громадських організацій: «Українська нова хвиля», Союз українок Америки, Організація української молоді «Суста». Публіка зібралась досить різноманітна: були і такі поважні представники старшого покоління, як Аскольд Лозинський, прийшли і діти американських українців, які уже майже не говорять українською, чимало молодих людей, які нещодавно приїхали у США на навчання чи на роботу. «Це великий біль для всіх, відчуття втрати суверенності і незалежності України. В Україні згортається демократія, іде порушення Конституції, відбувається продаж України. Страшно, що ми втрачаємо навіть те, що було здобуто за останні 20 років», - поділилась відчуттями голова «Української нової хвилі» Мирослава Роздольська.

30 квітня Міністр закордонних справ України Костянтин Грищенко у Нью-Йорку взяв участь у Конференції з виконання Договору про нерозповсюдження ядерної зброї, організованій ООН. Міністр виступив на конференції, зустрівся з рядом колег-міністрів з інших країн, взяв участь у робочому ланчі, організованому Державним секретарем США Гіларі Клінтон.

уніан

«Смотрящіє» від Росії Янукович-Азаров згортають демократію

Колишній співдоповідач Парламентської асамблеї Ради Європи по Україні (у 1995 – 2007 роках) Ганне Северінсен занепокоєна станом демократії в Україні. «Я завжди знала, що в Україні вразлива демократія. Але я навіть не уявляла, що за два місяці, відколи працює новий Президент, – він використав їх для того, щоб підім'яти під себе уряд, скасувати результати виборів 2007 року, повністю підкорити собі Вищу раду юстиції, Верховний Суд, СБУ і навіть парламент», – зазначила Северінсен. Було скасовано місцеві вибори, і це, на її думку, було зроблено з метою призначити спочатку «своїх» губернаторів. Колишній співдоповідач також негативно оцінила «Харківські угоди» з Росією: «Так, для Медвєдєва це був успіх, оскільки він отримав права на базу дуже задешево. Промисловість, яка залежить від дешевого газу, – це вчорашня промисловість. У Західній Європі енергія є дуже дорогою, що спонукає заощаджувати її і бути менш залежним від російського газу».

Северінсен зупинилася на ухваленні парламентом Державного бюджету на 2010 рік без попереднього обговорення. «Виглядає, що бюджет народився з темної ночі. Якщо у вас, як ви кажете, дійсно такий хороший бюджет, то чому ви відкрито його не обговорювали, чому ви уникали такого обговорення?» – запитала вона у представника коаліції. З нею погодився віце-спікер парламенту від опозиції Микола Томенко. У бюджеті сказано, що «норми діючих законодавчих актів застосовуються в разі, якщо вони не суперечать вищезазначеним рішенням Кабінету Міністрів України». На його переконання, це не лише кричущі порушення Конституції, а норма, яка дозволяє уряду офіційно не виконувати закони, що діють на території України.

пор

Вода і батареї важливіші, ніж доля ЧФ

Директор Агентства моделювання ситуацій (АМС) Віталій Бала вважає, що в світлі посилення політичної апатії населення на перший план для потенційного виборця виходять локальні проблеми – якість житлово-комунальних послуг, стан доріг, медичне забезпечення. «Місцеві вибори можуть серйозно засмутити як партії влади, так і опозицію. На регіональному рівні народ втомився від дискусії навколо євроінтеграції та долі Чорноморського флоту», – вважає політолог.

Виборця більше цікавлять якісні послуги ЖЕКів, наявність води в крані, теплі батареї, здорова екологія та регулярне транспортне сполучення. «Це означає, що українці голосуватимуть за спеціалізовані регіональні партії або взагалі іменні блоки», – прогнозує експерт, додаючи, що партії, які «не приземляють» свою риторику, можуть виявитися в меншості – як мінімум, у місцевих радах. «Українському політикуму було дано 20 років для розвитку цивілізованої ідеологічної дискусії в країні. Проте набагато зручніше було вести абсолютно віртуальну комунікацію. Саме цим і пояснюється перспектива подібних спеціалізованих проектів, як «Комунальний фронт» та інші. Більшості в жодній раді такі організації не матимуть, проте їх електоральний успіх можна прогнозувати в ряді регіонів», – переконаний директор АМС.

пор

Лікар-хірург

Не можете знайти лікаря, котрий розмовляє українською? Зверніться у поліклініку МЕДІПО – хірург Богдан Бабинець вам допоможе! Контакт: Колбенова 36, 190 00, Прага 9 – Височани (поряд зі станцією метро Б – «Колбенова»). Телефон +420 266 032 188, 286 888 709.

bohdan.babinec@seznam.cz.

Інформуйте себе, не губіть ритм часу!

Радіо Свобода

Україна регіональна, Світ у новинах, 30 хвилин у різних вимірах, Моніторинг Тижня, Економічний журнал, Музичний острів – все це та багато іншого – на радіо «Свобода». Слухайте нас в Інтернет-ефірі у форматах RealAudio та Windows Media.

www.radiosvoboda.org

gd3

Vizitky, logotypy, webové stránky pro vaši firmu

www.gd3.cz

Пишемо «інтеграція», розуміємо «асиміляція»

Українська громада Румунії: її доля і перспективи в об'єднаній Європі

Текст: Юрій ЮРІЙЧУК, Наталія НЕЧАЄВА-ЮРІЙЧУК

Етнічні українці проживають не лише в Україні, але й на інших теренах Європи. Доля побратимів за кордоном не завжди милує. Не можна не помітити ознаки можливого їх зникнення у Румунії. Ймовірно, що вже через сто років тут важко буде знайти українця...



В Румунії чимало українських сіл.

Небезпідставно керівництво нашої громади у Європі одним із своїх завдань визначило боротьбу з асиміляцією. Як зазначала Голова Європейського Конгресу українців Ярослава Хортяні, час пояснити європейським політикам та лідерам громад різницю між процесами «асиміляції» та «інтеграції». Активізація євроінтеграції спонукає до підміни понять: процес асиміляції часто тлумачиться як процес інтеграції. В таких країнах спостерігається жорстка політика асиміляції етнічних меншин, в тому числі й української.

60 тисяч за статистикою

За офіційними даними перепису населення 2002 року, на території Румунії проживало 61098 українців (на 4,4 тис. менше, ніж за переписом 1992 року). З них 56116 осіб задекларували рідною мовою українську (майже 94% від усіх українців). Проте частина українців визнали своєю рідною мовою румунську – 4540 осіб (7,43%), решта – інші мови, в тому числі угорську, німецьку тощо. Окремими етнічними меншинами румунська статистика вважає русинів – 257 осіб на 2002 рік, липованів – 35791 особа та гуцулів. На думку багатьох дослідників, в офіційних підрахунках присутня тенденція, по-перше, до применшення кількості представників етнічних меншин; по-друге, до їх штучного розпорошення шляхом поділу на малочисельні субетнічні групи (виділення із загальної кількості українців гуцулів та русинів). Існують також альтернативні позаурядові підрахунки. Зокрема, за даними Союзу українців Румунії, на початку XXI ст. тут проживало від 200 до 350 тисяч українців. Мабуть, справжній показник знаходиться десь посередині між обома наведеними.

Перепис 2002 року засвідчив, що переважна більшість українців проживає у таких повітах – Марамуреш, Сучава, Караш-Северін, Тульча, Сату-Маре, Арад і Ботошань. Це історичні регіони Південної Буковини, Мараморощини, де українці є автохтонним населенням, а також Східний Банат та Північна Добруджа, на території яких українські поселення з'явилися ще у XVIII-XIX ст. завдяки політичній та трудовій міграції. Переважна більшість українців Румунії проживає у сільській місцевості, що певною мірою сприяє збереженню рідної мови. Наприклад, у Сучавському повіті 99,8% українців володіють українською мовою і визнають її рідною. Подібна ситуація склалася у Ботошанському та Караш-Сіверінському повітах (відповідно 99,22% та 92,51%). Проте в інших частинах Румунії, де компактно проживають українці, ситуація далеко не така оптимістична. В країні відбувається процес асиміляції національних меншин титульною нацією, в тому числі й українців.

Нерівномірність у освіті

Румунська влада постійно наголошує на недотриманні Україною прав румунської меншини. Та факти – річ вперта. Порівняльний аналіз ситуації із дотриманням прав українців в Румунії та румунів в Україні говорить про зовсім інше. Можливості здобуття освіти рідною мовою в українців в Румунії значно менші за можливості румунів в Україні. Станом на 1997 – 1998 навчальний рік українську мову як предмет в румунських школах вивчали лише 7708 учнів, причому 5429 з цих учнів були жителями Мараморoського повіту. В інших повітах Румунії, де компактно проживають українці, цей показник значно нижчий (зокрема, у повіті Тульча українську мову в цей час вивчали лише 37 учнів). У найближчому до Чернівецької області Сучавському повіті лише 38 шкіл надають можливість своїм учням вивчати українську мову. В усіх інших повітах разом ця кількість у два рази менша.

Румунська влада на офіційному рівні виголошує відданість європейським ідеалам захисту прав національних меншин. Та на практиці не дуже переймається можливостями повноцінного розвитку громад. До сьогодні невирішеним залишається питання відновлення українських шкіл у місцях компактного проживання українців, чого не скажеш про сусідню з Румунією українську Північну Буковину, на території якої діє 81 повністю румуномовних шкіл та 10 з румунською та українською мовами навчання (що складає 20% від загальної кількості шкіл на території краю, і перекриває спільний відсоток румунського та молдовського населення у Чернівецькій області). Натомість в Румунії повністю українських шкіл немає. Українська мова вивчається лише як предмет у школах з румунською мовою навчання.

Література й релігія

На відміну від угорців чи німців, українці Румунії не мають власного видавництва. Можливість друку україномовної

літератури забезпечує виключно державне видавництво для національних меншин «Критеріон», в якому діє українська секція. Рада національних меншин Румунії забезпечує видання українських періодичних видань «Український вісник» (один раз на два тижні) та «Наш голос» (один раз на місяць). Щодо радіо- та телепередач, то дискусії, що тривають вже не один рік, так і не призвели ані до збільшення ефірного часу, ні до покращення якості україномовних програм.

У релігійному житті українці залишаються позбавленими можливості провадити богослужіння рідною мовою. У 1990 році було відновлено Православний український вікаріат, який перебуває під юрисдикцією Патріархії Румунської православної церкви. Він об'єднує понад 50 тис. вірних. Проте клопотання про провадження богослужінь українською мовою в українських населених пунктах Румунії залишається поза увагою Румунської православної церкви.

У 1996 році було відновлено Генеральний вікаріат Української греко-католицької церкви з центром у Сучаві. Актуальною для румунських греко-католиків залишається проблема повернення їм їх культових споруд (у першу чергу на Мараморощині та Південній Буковині).

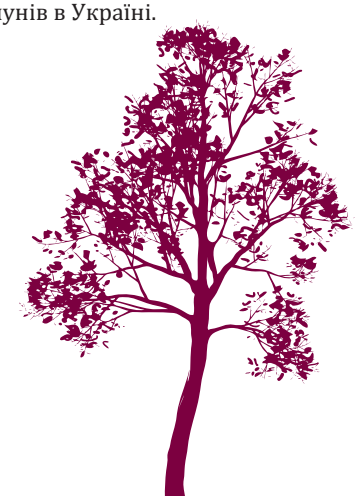
Де два українці – там три гетьмани...
Станом на 2010 рік в Румунії зареєстровано три головні українські громадські організації – Союз українців Румунії (СУР), Демократичний Союз українців Румунії та НФУР (Національний форум українців Румунії). СУР користується фінансовою та іншою підтримкою властей. Демократичний Союз українців Румунії був створений на противагу офіційному СУРові. Вірогідно, що ідея створення НФУР теж є новим проектом асиміляційної політики, так як ініційований та створений він гідними учнями та послідовниками Ніколае Чаушеску. Викликає подив позиція лідерів громади в Румунії, реальні дії яких фактично сприяють асиміляційним процесам у середовищі українців. Чому сьогодні лідери організацій не можуть знайти спільної мови між собою? Для пересічних українців Румунії не є новиною те, що у своїй громадській і суспільно-політичній активності керівники їх громадських об'єднань більшу увагу приділяють протистоянню між собою, аніж спільній роботі на ниві відстоювання прав українців Румунії. Останнє – суттєвий фактор ослаблення позицій української громади, який певною мірою використовується і румунською владою для асиміляційної політики українців Румунії. Тому питання, де сьогодні українці Румунії – у СУРі, ДСУРі чи НФУРі – залишається надзвичайно актуальним. Адже діяльність окремих неавторитетних керівників СУРу, НФУРу і ДСУРу часто призводить до нових проблем з владою та чергової втрати позицій українців у цій державі.



Румунські крайньо праві вимагають приєднання Буковини, Бессарабії і Молдови.

Процес румунізації українців не завершується лише українцями в Румунії. Як в минулі довоєнні роки, він знову активізувався, і з початку 90-х років успішно перетнув українсько-румунський та молдовсько-румунський кордони. Румунська влада своєю послідовною «псевдоінтеграційною політикою» ефективно застосовує його і до самих громадян України. Спрощення процесу набуття румунського громадянства – крок до посилення позицій Румунії у Північній Буковині та Бессарабії. Згідно з даними незалежного журналістського розслідування, оприлюдненими сайтом «Буковина он-лайн», офіційно в період з 2002 до 2007 року 3041 громадянин України та Молдови стали румунськими громадянами. Підтвердженням цього є офіційні списки видання міністерства юстиції Румунії «Monitorul official», згідно з якими тільки у 2008 р. 300 громадян України набули румунське громадянство. За неофіційними даними, лише у Чернівецькій області десятки тисяч осіб отримали румунські паспорти, зберігаючи при цьому українські.

А тим часом, становище і доля українців у сусідній Румунії, попри всі заяви румунських політичних діячів у Європарламенті та інших міжнародних структурах, залишається досить складним і далеким не тільки від європейських стандартів, але й від становища румунів в Україні.



Закладено Сад світового українства

Львів, 13 квітня. У музеї народної архітектури та побуту, що у Шевченківському Гаю, було висаджено 40 саджанців дерев – яблунь, вишень і черешень. Коло кожного з них – табличка: дерево українців із вказаною країною їх проживання. Духовна атмосфера панувала на цій акції, приурочена до III Міжнародного конгресу «Діаспора як чинник утвердження держави Україна у міжнародній спільноті: сучасний вимір, проекція у майбутнє», що відбудеться у Львові в червні 2010 року. Львівські студенти та молоді люди українського походження, що приїхали вчитися із Бразилії, Сербії, Росії, Казахстану, Лівану, з хвилюванням садили саджанці. Своє дерево посадили Андрій Садовий, міський голова Львова, Юрій Бобало, ректор «Львівської політехніки», Лариса Івшина, головний редактор газети «День» і працівники МІОК. Проект «Сад світового українства» розрахований на кілька років. Люди, що приходитимуть у Сад, зможуть побачити і переконатися, що Україна не завершується на своїх кордонах. Український простір сягнув усіх континентів, на яких живуть і працюють 20 млн. українців. Вони працею і стараннями утверджують добре ім'я батьківщини у країнах свого проживання. І Україна мусить пізнати своїх синів і дочок, що не загубилися у світах. «Сад світового українства» – ще один крок на шляху реалізації Проекту Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою «Відкриймо для України українську діаспору», повідомляє Міжнародний інститут освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка».

пор



Біометричні дозволи на перебування: вже через рік і за 2500 кч

Міністерство внутрішніх справ Чехії до нового проекту Закону про перебування іноземців «проштовхнуло» ідею, що воно разом із поліцією надалі «командуватиме» над іноземцями, а «чорну» роботу виконуватимуть місцеві комунальні чиновники.

Через рік у компетенції місцевих органів влади опиниться понад 300 тисяч нових клієнтів – саме стільки іноземців з країн-нечленів ЄС проживає у Чеській Республіці. Й усі повинні будуть з'явитися у місцевий орган влади з розширеними повноваженнями (а таких у Чехії є 227), щоб відсканувати там відбитки обох вказівних пальців і сфотографувати обличчя для нового посвідчення про право на проживання. Про це говориться у новому проекті змін до Закону про перебування іноземців, який схвалений урядом і йде до парламенту. «Європейський Союз дозволяє нам поступово запроваджувати ці зміни, однак ми вирішили, що посвідчення у розмірі кредитної картки запровадимо в один крок», – каже Томаш Гайшман, завідувач Відділу з питань притулку та міграції МВС ЧР. Таким чином, з 1 травня 2011 року пластикові картки із чіпом замінять нинішню наклейку до закордонного паспорта, яка нині є посвідченням легальності перебування іноземця в Чехії.

«Об'єднання біометрії та дозволів на проживання посилює зв'язок між документом і його власником, допомагає забезпечити захист документа від зловживань чи підробок», – так аргументує відділ внутрішніх справ в пояснювальній записці до проекту. Необхідність запровадити єдиний зразок посвідчень для іноземців випливає з норм Ради ЄС, які є обов'язковими і без того, щоб це розглядалося чеським парламентом. Але, як це часто буває, до чеського внутрішнього законодавства увійшли суворіші положення, які Брюссель навіть не вимагає.

Йдеться насамперед про участь місцевих органів влади, куди іноземці повинні будуть йти особисто. Отож до черг перед Інспекціями поліції у справах іноземців додасться ще й черга до муніципалітетів. «По суті, це додаткова черга: поліція прийме рішення про надання дозволу на довготривале чи постійне проживання, а муніципальна влада реєструватиме біометричні дані іноземців», – описує проект адвокат Павел Чіжінський. Враховуючи, що «особисте відвідування поліції та муніципалітету має здійснитися невідкладно», то це ще більше зміцнить бюрократичні походеньки мігрантів. А, значить, збільшиться поле для діяльності «посередників», «консультантів» та «помічників», які вимагатимуть ще більше грошей від дезорієнтованих іноземців.

Збільшаться й офіційні витрати. Нині за наклейку до паспорта сплачується 1000 кч. Нова картка коштуватиме 2500 чеських крон. Свою власну картку із чіпом повинен буде мати кожен іноземець, старший 6 років. «Для сім'ї з чотирьох осіб 10 000 крон – вже немала сума», – додає Павел Чіжінський.

В муніципалітетах про нововведення практично нічого не знають. Тут поки що видають паспорти тільки громадянам ЧР. Тому у місцях великого зосередження іноземців, очевидно, не вистачатиме не лише вишколених чиновників, а й технічних засобів. У деяких містах, таких як Брно, вже зараз відчувається проблема з фотокабінами, сканерами відбитків пальців та платівками, які перетворюють підпис у цифрову форму. У залах та кабінетах бракує місця, немає лавиць для сидіння, не забезпечена достатня охорона особистих даних. Тож деякі муніципалітети погано обслуговують навіть чеських заявників на закордонні паспорти. Якщо їм додадуть іноземців, то їм доведеться стояти на милість погоді у чергах на тротуарах.

ГН



«Блакитна карта» вже від наступного року?

Разом із іншими країнами ЄС Чехія запускає другу спробу залучити «мізки» країн, що не входять до Європейського Союзу. Після не надто вдалих чеських «зелених карт», з ініціативи Брюсселя з'явиться «блакитна карта». Новинка даватиме іноземцям право на роботу та перебування. Однак, на відміну від «зеленої карти», призначена буде тільки людям, які здобувають або мають вищу професійну освіту. Чеська влада вважає, що зможе так заманити до країни ІТ-спеціалістів або лікарів, бо місцеві професіонали тікають у багатші країни ЄС.

«Блакитні карти» будуть видаватися Міністерством внутрішніх справ. «Зелена карта» перебуває у віданні Міністерства праці та соціальних відносин, однак до неї немає інтересу. З 1 січня 2009 року зелену карту отримав лише 71 іноземець, з вищою освітою – лише 21 особа. Для порівняння: в Чехії на даний час перебуває у трудових відносинах близько 100 тисяч іноземців з країн, що не входять до Європейського Союзу. «Блакитна карта» може мати успіх, вірить МВС. «Іноземці про неї більше знають, бо вона зазвичай використовується у країнах ЄС. Вона сприяє отриманню довгострокового перебування у всій євроунії», – каже завідувач Відділом з питань притулку та міграційної політики МВС ЧР Томаш Гайшман.

Запровадження «Блакитної карти» в Чеській Республіці враховує й новий проект Закону про іноземців, який обговорюватиме новообраний чеський парламент. У разі його схвалення він набере чинності на початку наступного року. «Блакитні картки» Чехія, у такому разі, стане видавати у травні 2011 року. Щоб отримати «Блакитну картку», необхідно буде мати місце проживання, трудову угоду та документи про освіту. Через 5 років власник карти і його сім'я зможуть отримати довгострокове перебування у всіх країнах-членах ЄС. Після отримання карти власник також зможе привезти найближчих членів сім'ї, таким чином усунеться нинішній 15-місячний період очікування.

Чеська «Зелена карта» не має ніяких європейських переваг. Тим не менше, вона легалізує перебування і роботу і для менш кваліфікованих людей. Однак із початком економічної кризи праці у Чехії мало, вакансій для «зелених карт» тільки трохи більше за 300. Більшість з них – для робітничих професій, таких як зварювальники або швачки.

ГН

«Жівностяк» від безробіття й повернення додому не рятує...

Поліція у справах іноземців посилила контроль іноземних підприємців. Йдеться про понад 60 тисяч власників т. зв. «живностеньких листів». Правоохоронці підозрюють, що іноземці звертаються і отримують підприємницькі патенти тільки заради легалізації свого перебування, і насправді не мають наміру займатися бізнесом. І багато з них навіть не має уявлення про відповідальність, обов'язок щомісячно сплачувати внески на соціальне та медичне страхування, щороку до кінця березня подавати фінансовим органам податкову декларацію і сплачувати податки. Без цього ризикують отримати великі санкції. Наприклад, Василь Г. із Закарпаття у Чеській Республіці працював протягом семи років, був каменярем, штукатуром, муляром. Однак у минулому році Центр Зайнятості не продовжив його дозвіл на роботу. Заробітчанин хотів заплатити «мафії» за нові документи, або відкрити «жівностяк». «Для мене 23 тисячі крон було забагато. Тому оббігав держустанови, й став «бізнесменом». Але роботи мало», – каже Василь, і не знає, що буде далі. Їхав би додому в Україну на кілька місяців, але хвилюється, що матиме проблеми після повернення в ЧР. «Якщо іноземець систематично не займатиметься підприємництвом, як того вимагає закон, то це є причиною для припинення або непродовження його перебування в ЧР», – пояснює речник прикордонної поліції Ірена Лавічкова. Поліція стала співпрацювати і зі Адміністрацією соціального забезпечення: перевіряє, чи сплачує іноземець страхові внески. І стала занадто суворою. «Хоча мої друзі все заплатили, весь борг, все одно візу їм не продовжили», – продовжує Василь. «Справи іноземців розглядаються в індивідуальному порядку, залежно від причин, чому іноземець не дотримувався зобов'язань щодо держави», – пояснює Лавічкова. «З 64 тисяч іноземних підприємців податки сплачує тільки третина», – додає Гайшман. За його словами, багато іноземних фізичних осіб ігнорують навіть обов'язок записуватися до реєстру платників у фонд соціального та медичного страхування, тому поліція та МВС і надалі ставитимуться до цього дуже прискіпливо.

ЧТ24

Медстраховки: суворий закон, можливо, переглянуть

Між медичними страховими компаніями та міністерством внутрішніх справ ЧР – знову гаряча суперечка. Від нового року діють суворі правила, що іноземці, які мають намір проживати у ЧР понад 3 місяці, повинні мати чеське медичне страхування. Однак МВС ЧР вже прагне їх змінити, оскільки протистоїть скаргам адвокатів закордонних страхових компаній. Чеські страхові компанії, навпаки, намірами міністерства невдоволені, оскільки побоюються повернення до практики, коли іноземці показували ненадійні або й фальшиві страхові поліси, укладені на батьківщині. Чеські страховики вважають, що зміна призведе до шахрайства, зростання боргів у чеських лікарнях за лікування іноземців.

За минулий рік, звітує чеський інститут медичної інформації та статистики, за іноземцями у лікарнях залишився борг у 49 мільйонів крон. Громадяни ЄС покриті європейською страховкою, і негативної статистики тут практично немає (за винятком громадян Словаччини), проблема полягає у комерційному страхуванні іноземців з так званих «третіх країн». Найчастіше йдеться про громадян країн колишнього СРСР, які мають або недійсні страховки, або стають жертвами шахраїв, які продають їм фальсифіковані поліси. Найбільшими боржниками є саме громадяни України: МОЗ ЧР не дораховується від співвітчизників 19 млн крон.
Крок, на який має намір піти МВС, пов'язаний з тим, що деякі іноземці почали скаржитися на дискримінацію. Вони, як правило, у своїй країні уклали надійний, якісний і дорогий страховий договір, і тому не розуміють, чому мають страхуватися ще вдруге (у СК, яка має право займатися у ЧР підприємництвом), якщо перебуватимуть у ЧР довший термін. Причому поліції закон забороняє визнавати навіть страховки, які укладені з фірмами, які мають філіал у ЧР. Ці почуття, можливо, мають громадяни США або Ізраїлю, чиї страховки є дійсними і покривають усі ризики.

Скаржились і заявники із країн екс-СРСР, оскільки придбати дійсні в ЧР страховки на території їхніх країн немає фізичної можливості. «Тому закон викликав негативну реакцію не лише у трансатлантичних союзників ЧР, а й країнах «Східного партнерства», – заявляє міністерство. – Він створює бар'єри в бізнес-середовищі і йде врозріз з інтересами Чехії в іноземних інвестиціях».

Як зазначає газета «Право», парламент схвалив закон тихо, у рамках схвалення закону про страхування. Зміна була успіхом лобістів чеських страхових компаній, які нині заявляють про зменшення боргів та шахрайства, у них з'явилося більше застрахованих. «Ми побачили зростання страхових внесків на третину», – підтвердив інформацію виконавчий директор СК VZP Роберт Кареш. Зміну, утім, має подати новообраному у травні парламенту вже новий уряд.

Пор

У Чехії скандал через образу українських заробітчан

?!

«Не їжджу празькими трамваями, бо в них їздять брудні українські заробітчани», – сказав заступник голови партії «Справи громадські» Ярослав Шкарка. Образа привернула увагу як чеської преси, так і української громади.

Слова Ярослава Шкарки привернули увагу насамперед тому, що партія «Справи громадські» (Věci veřejné) має великий шанс потрапити до парламенту. За останніми даними статистиків, вона могла б отримати десять відсотків голосів. З огляду на це авторитетна празька газета Hospodářské noviny попросила потенційного законодавця прокоментувати власне висловлювання. «З українськими заробітчанами, – сказав Ярослав Шкарка, – я трохи перебільшив. Але наполягаю, що й вони мали б убиратися чисто». Кореспондент газети, зазначивши, що в замащених комбінезонах їздять і чеські робітники, спитав, чи не виглядають закиди на адресу українців дещо по-екстремістськи. На відповідь не дочекався.
«Політична дурість» На думку оглядача іншого престижного щоденника – Lidové noviny, чеський президент Вацлав Клаус має рацію, коли закликає виборців обережно ставитись до популярності таких нових партій, як «Справи громадські». Голова «Української ініціативи» в Чехії Віктор Райчинець вважає, що україномобський закид Ярослава Шкарки – це навіть не екстремізм, а політична дурість. «Чеський політик, – зауважив він, – мав би передусім дбати про те, щоб чеська економіка не потребувала робочих рук з чужини». Адже умови праці у багатьох галузях чехи вважають несприятливими і нерідко самі шукають роботу за кордоном.

Микола Шатилов

Степан Клочурак. До волі

Книжка споминів Президента Гуцульської республіки та Міністра Народної оборони Карпатської України Степана Клочурака «До волі» – єдина книжкова публікація автора (1895-1980). Вона вже була видана понад тридцять років тому в Нью-Йорку з передмовою одного із творців Карпатської України Вікентія Шандора. Нині її перевидав ужгородський поліграфцентр «Ліра». У своїх спогадах автор описав життя закарпатських гуцулів та події Гуцульської республіки – державного утворення, що існувало з листопада 1918 по червень 1919 року на Закарпатті. «Про збройний виступ «Гуцульської Республіки» писали не тільки українські, але й чужі газети, – зауважує Степан Клочурак у вступному слові. – Однак про ці події досі наше суспільство не має ясного образу. Ось це і головна причина, чому я вирішив дати нарис нашої визвольної боротьби в революційні роки 1918-19 в хронологічному порядку. Мої спомини, які я пишу з п'ятдесятилітньої історичної перспективи, будуть наглядним доказом того, як скоро може пробудитися сторіччями пригноблений народ… Для кращого розуміння я в своїх споминах подаю деякі події з далекої історії села Ясіня. Описуючи свої дитячі роки, пригоди під час навчання в Ужгороді і Сиготі та свої переживання на різних фронтах і в різних краях в часі Першої світової війни, я пробую схарактеризувати також тодішні політичні й господарські відносини, в яких жив наш народ», – пише він.

Вікентій Шандор у передмові до книги 1978 року так оцінив це видання: «Я вірю, що ця книжка стане джерелом не лише для пізнання першого етапу життя і діяльності її автора, але й висвітленням однієї з найславніших сторінок історії Закарпатської України – Гуцульської республіки… Такі описи в книзі мають історичну вартість, бо Автор заповнює правдивим змістом поважну прогалину тої доби, якої брак опису так пекучо відчувався».

Цікавою є історія написання спогадів, про яку розповідає у передмові до теперішнього видання професор, академік НАН України Микола Мушинка (Пряшів, Словаччина), який був особисто знайомий з автором. Книжка споминів народжувалася у важких муках. Автор задумав написати свої спогади ще на початку 1920 року, одразу після поразки національно-визвольних змагань в Україні і свого повернення з України в новостворену Чехословацьку республіку, складовою частиною якої стала і його рідна Закарпатська Україна. Та активна участь у громадсько-політичному житті не дозволила йому здійснити цей намір. В українській пресі Закарпаття міжвоєнного періоду він опублікував лише кілька статей про Гуцульську республіку (утворення, яке першим із закарпатських земель проголосило принцип возз'єднання Закарпаття з Україною) та її парламент – Українську Народну Раду в Ясіні.

Вдруге Степан Клочурак взявся до написання спогадів після поразки Карпатської України 1939 року, коли опинився у Празі. На цей раз на перешкоді до реалізації задуму стала окупація Чехословаччини німецькими військами та Друга світова війна. Та через тиждень після визволення Праги від німецької нацистської окупації органи контррозвідки Червоної армії («Смерш») його заарештували, і 17 травня 1945 року разом з Президентом Карпатської України Августином Волошином та міністрами Миколою Долиняєм і Юрієм Перевузником спеціальним літаком вивезли до Москви, де Волошин загинув, а їх «трійка» НКВС засудила на вісім і п'ять років таборів ГУЛАГу, а після відбуття повного строку покарання – на довічне перебування за Полярним колом без права виїзду за межі Воркути.

Після 12 років і 4 місяців – в жовтні 1957 року – Степан Клочурак завдяки «хрущовській відлизі» повернувся до своєї сім'ї в Прагу. Про написання спогадів тоді не могло бути і мови, бо на хліб насущний він, людина з вищою юридичною освітою й величезним досвідом громадської роботи, попри пенсійний вік, змушений був заробляти важкою фізичною працею. Доступ до засобів масової інформації був для нього закритий, оскільки влада і надалі вважала його «злочинцем». У 1968 році, який знаменував початок радикальних політичних змін в Чехословаччині, він інтенсивно почав працювати над першою книжкою споминів. Разом із головним редактором «Наукового збірника Музею української культури у Свиднику» Миколою Мушинкою вони накреслили план майбутніх спогадів. Це мала бути трилогія: перша книжка – дитинство в Ясіня, школа, Перша світова війна та Гуцульська республіка; друга – міжвоєнний період, Карпатська Україна і Друга світова війна; третя – ГУЛАГ і повернення до Чехословаччини. У 1975 році йому вдалося переправити завершений рукопис першої книжки спогадів у Нью-Йорк його давньому другу і земляку доктору Вікентію Шандору – голові Карпатського Союзу.

Незважаючи на репресії проти інакодумців в Чехословаччині та за наполяганнями самого Степана Клочурака, книжку врешті-решт видали в 1978 році в Нью-Йорку однотисячним тиражем з розкішним художнім оформленням Едварда Козака. Вихід у США «До волі» мав для автора фатальні наслідки. «В другій половині 1979 року троє працівників чехословацької (радянської?) безпеки провели обшук його празької квартири, забравши з собою буквально всі рукописи, кореспонденцію, «підозрілі» книги, газети, журнали. «Між забраними матеріалами був готовий до друку рукопис другої книги трилогії Степана Клочурака «До волі» і всі підготовлені ним матеріали для третьої – «воркутської» – книги його спогадів, – згадує Микола Мушинка. – Забрали навіть матеріали, які уникли СМЕРШу 1945 року». Незадовго після цієї «акції» 8 лютого 1980 року, напередодні свого 85-ліття, невтомний борець за волю відійшов у вічність.

Тираж цього видання склав, як і 30 років тому, 1000 примірників. Текст споминів подається зі збереженням усіх мовностилістичних особливостей, усунуті тільки численні друкарські огріхи. Книжка побачила світ завдяки спонсорській підтримці народного депутата Геннадія Москаля і є у наявності у бібліотеці УІЧР.

Книги можна придбати в Інтернет-крамниці bukvoid.com.ua



Борис Комар: Векша

Повість класика української літератури для дітей Бориса Комара «Векша» занурить вас, мешканців XXI століття, в часи Київської Русі. Проте вона близька і сьогоденню, бо оповідає про патріотизм, свободу та незламність духу, що є актуальним у всі часи. Головного героя Векшу назвали саме так через кмітливість, витривалість та спритність, адже векша – це білка. На вас чекають поневіряння юнака на чужині,втеча з полону, а також багато героїчних вчинків, серед яких – попередження князя Ігоря про підлі наміри печенігів. Видавництво Грані-Т.



Ліна Костенко: Берестечко

Історичний роман Ліни Костенко «Берестечко» – це книга про одну з найбільших трагедій української історії – битву під Берестечком. Написана ще в 1966–67 роках, вона згодом не раз дописувалась на всіх етапах наступних українських трагедій XX століття – і після поразки 60-х, і в безвиході 70-х, і в безвиході 70-х, і в оманливих пастках 80-х. Протягом цього часу з конкретної поразки тема цього роману переростала у філософію поразки взагалі, в розуміння, що «поразка – це наука, ніяка перемога так не вчить», а відтак і в необхідність перемоги над поразкою. Перемога над поразкою – основний філософський і психологічний код цього твору. Художнє оформлення Сергія Якутовича та диск із записом Петра Бойка творять разом з романом у віршах неповторний мистецький синтез, доповнений глибокою аналітикою – статтею Івана Дзюби про творчість Ліни Костенко та статтею Володимира Панченка про «Берестечко». К.: Либідь, 2010.



Декамерон – 10 прозаїків останніх десяти років

Зібравши під прапорами літературної збірної України десять найвідоміших авторів останнього десятиліття, харківське видавництво «Клуб сімейного дозвілля» випустило унікальний проект серії «Зірки української прози» – збірку «Декамерон. 10 українських прозаїків останніх десяти років». Ця антологія не має аналогів. Вона об'єднала: Софію Андрухович, Любко Дереша, Анатолія Дністрового, Сергія Жадана, Ірену Карпу, Світлану Пиркало, Тараса Прохаська, Світлану Поваляєву, Наталку Сняданко та Сашка Ушкалова. Зібравшись разом у збірці, вони створили неперевершену суміш витонченої, інтелектуальної, вишуканої сучасної літератури. Десять несподіваних історій – тримають читача у напрузі від першого до останнього слова, даючи змогу фантазувати, затамувавши подих, чекати несподіваної розв'язки бурхливих подій. «Саме так могла б виглядати сучасна збірна України з літератури, основний склад. Одинадцяте місце (граючого тренера) я охоче залишив би для себе – заради приємності бути десь поряд», – вважає Юрій Андрухович.



SEX у нашому селі: (повна колекція mp3)



Найближчим визначенням цих записів буде, мабуть, «сороміцькі коломийки». Тут звучать, переважно, сучасні тексти. Але що стосується відвертості – таки так, дітям такі пісні краще не ставити. Бо через кілька днів їх співатиме вся школа, і вчительки з вихователями хапатимуться за голови. Втім, сексуальною тематикою тут все не обмежується – частину пісень присвячено політиці та економіці. І тут з відвертістю висловів теж все нормально – навіть і при тому, що останні записи було зроблено ще 2006-го, актуальність спостережень нікуди не зникла. Особливо талановитий у цьому напрямі «Гуцул-Хуліган» Василь Мельникович зі своїм прикольним голосом. Сміх – чи не головні ліки, вірно? Словом, якщо Ви маєте настрій до жартів і не маєте нічого проти жартів «із перчинкою» – це саме воно. Видавець: ЛІДА. Рік видання: 2006. Ціна: $13.92.

Тартак: Опір матеріалів



Пам'ятаєте пісню «Хулігани» з альбому «Музичний лист щастя»? Більшість музикантів, що починали свій шлях з творчого бешкетування, з часом і визнанням міняються – дорослішають, стають більш солідними і менш гострими. Факт. А от стосовно Сашка Положинського – зовсім не факт. Він дорослішає теж – і не лише фізично – але це чомусь не заважає йому дивитись і бачити, помічати і боліти, розуміти і – казати. Голосно, яскраво, інколи відчайдушно. Невідомо, чи боїться «Тартак» не бути почутим – але точно не боїться озвучити правду такою, як її бачить, без прикрас і реверансів. Значно зручніше і приємніше слухати пісні «про любоф» і шмаття, секс і драґс, наче нічого ніде і ніколи... Зручно не помічати, зручно дивитись на обкладинку, зручно перекладати відповідальність на інших. Зручно, але ж – до біса порожньо... У випадку з «Тартаком» порожнечі немає, а є – життя. І, до речі, любов... Видавець: ЯОК music. Рік видання: 2010. Ціна: $10.92.

Бумбокс (всі номерні альбоми на mp3)



«Бумбокс» відноситься до тих гуртів, які від самого моменту появи мають власне обличчя. Тому творчий час витрачається не так на розробку стилю, як на пошук нових барв. І з кожним разом барви стають глибшими. Всі треки – включно з „мінусами" – звучать дуже насичено, соковито. Завдяки винахідливим аранжуванням відчуття залишається таке, наче звучать щоразу інші пісні, і хочеться слухати ще і ще. А це – мрія кожного музиканта. Альбом «Меломанія». Є тут і голос дзвінкий, і лірики ритмічні, і амбіції, які змушують змішувати в одному казані усі доступні музичні стилі і прийоми одразу, і почуття гумору, яке, сподіваюсь, не дасть поставити цей казан на великий постамент... У альбомі «Family бізнес» є простота, яка не має нічого спільного з примітивом. Молода, але не сліпа енергія – і вона робить значимі, цілеспрямовані кроки. І ти, слухач, крокуєш разом з нею. Тому що тут є точність музичних рішень – а значить, ти одразу помічаєш те, що слухаєш... III: Третій повноформатний альбом має всі шанси заодно виявитись у нього і кращим на сьогодні – принаймні, вже з перших секунд виникає таке відчуття. Воно й логічно – весь час дотримуючись, в цілому, однієї стилістики, гурт з кожним новим кроком підвищує якість матеріалу. Формат mp3. Назви файлів – українською мовою. Видавець: Астра Рекордс. Рік видання: 2008.

НеДіля: Fortissimo



Суб'єктивно, звичайно – але є враження, що НеДіля нарешті зрозумів, чого він хоче насправді. Є враження, що «Fortissimo» на сьогодні – не лише кращий з його альбомів, а й один з кращих поп-рокових альбомів останнього часу взагалі. Він схожий на картину, написану широкими мазками, з пристрастю – але і з великою увагою до нюансів. Це стосується і музики – тут все доцільно, все на своєму місці. Діля підтвердив свою репутацію гарного композитора і аранжувальника. Стосується це і текстів – тут звучить приємно відверта лірика. Відверта не в брутальному смислі, а – в плані чесності, відсутності манірних поз. Це романтика, яка, замість будувати піщані замки, вміє побачити справжню красу у зовсім буденних речах. З перших секунд виникло відчуття, ніби тримаєш в руках достигле, запашне і просто гарне яблуко.. І наступні роботи можуть бути ще кращими. Просто тому, що ці люди, схоже, по-справжньому знають, що вони роблять. Видавець: Moon records. Рік видання: 2010. Ціна: $10.92.

Демидівський альбом



«Демидівський альбом» є наступником «Мандрівки в Косаківку» не лише хронологічно: в плані стилю, звучання – з перших секунд виникає своєрідний ефект упізнавання. Перше враження виявляється дещо оманливим. Варто лише прислухатися до текстів – а в піснях цього гурту завжди варто прислухатися до текстів – і розумієш, що ідеться вже зовсім про інше. Якщо «Мандрівку» можна визначити як запис подорожей у просторі і часі, то «Демидівський» альбом – схожий на спробу зупинитись і зануритись, осягнути час і простір, в яких перебуваєш тут і тепер. Зважаючи ж на особливу манеру гурту, виходить, що його «тут і тепер» знаходиться десь поза простором і часом. Тут звучить маса деталей, дрібниць, в яких чи не кожен з нас, мабуть, впізнає щось зі свого власного життя-буття. І попри всю простоту описуваних речей – а може, саме завдяки такій простоті – альбом набуває навіть езотеричного присмаку, уявного фольклору – і, на наш погляд, в Україні мало хто міг би з ними зрівнятися у цьому чудернацькому, але такому світлому мистецтві... Видання містить 20-сторінковий буклет зі світлинами, текстами та передісторіями пісень. Видавець: UKRmusic. Рік видання: 2010. Ціна: $11.92.

Диски можна придбати у Інтернет-крамниці umka.com.ua

Калейдоскоп

Неправда, що в уряді працюють тільки непорядні люди. Будьмо об'єктивними. Є ще некомпетентні.

Оголошення: «Укрзалізниця» терміново купить діючий вулкан».

«Чому Боделан повернувся в Одесу, а Бакай у Київ — ні?» «Тому що в одеської прокуратури є почуття гумору, а в київської — немає».

Запорошена вулканом Європа нарешті зітхнула полегшено: різко скоротився наплив російських туристів.



На день народження Леніна 22 квітня комуніст Петро Симоненко любить пов'язувати галстуки юним піонерам. Якщо піонерів нема, він пов'язує собі: червоний галстук — від Армані, синю краватку — від Гуччі або зелену — від Кардена...

2042. Останні новини. Командувач Чорноморського флоту Росії і Президент України підписали договір про перебування України на території Чорноморського флоту і виплату за це орендної плати.

Після смертельної аварії президентської «швидкої» на Бориспільській трасі до кортежу Януковича включили ще й катафалк.

Російська глибинка. Дві бабці: «Сємьонавна, скажи, чому ворони до тебе в город не лізуть, а в мене весь урожай зжерли?» «Бо твоє опудало схоже на Медведєва, а моє — на Путіна».

У ході голосування за проект державного бюджету Ахметов замість депутатської картки помилково використав свою Visa Platinum. Дефіцит держбюджету скоротився на 2 млрд. гривень.

Оголошення. Купуємо брухт кольорових металів. Червоні ломи з пожежних щитів — це не те! І в зелений їх також не фарбувати!

«Це неможливо!» — сказала Причина. «Це безрозсудно!» — зауважив Досвід. «Це марно!» — відрізала Гордість. «Спробуй...» — шепнула Мрія. «А пішли всі...» — наказала Лінь.

Людство придумало десяткову систему числення, тому що в людини на руках десять пальців. І 32–бітові комп'ютери, тому що в людини в роті 32 зуби.

«А ти, Вовочко, що всі канікули робив?» «Ну я, Маріє Іванівно, тренувався, ходив у походи, бігав по всяких лісах, полях...» «Ось бачите, діти, який Вовочка молодець! Не те що ви, цілими днями за комп'ютерами сидите!» Вовочка (вбік): «Орків там усяких мочив...» «Зараз у моді триденна неголеність». «А у хлопців чи у дівчат?»

Оголошення. Познайомлюся з трьома-чотирма дівчатами для серйозних стосунків.
Корисні поради. Якщо тобі подобається дівчина, то пам'ятай, що когось від неї вже нудить!

Оголошення: «Шукаю надійного, чесного, розумного, сміливого, багатого, щедрого чоловіка, без шкідливих звичок. Хочу подивитися на такого – хоча б здалеку».
«Тату, а правда, що ніч — улюблений час для всіляких злодіїв?» «Правда, синку, адже вдень їм доводиться стирчати на засіданнях уряду й парламенту».

Дивлюся рекламу «Доместоса», і тут до мене нарешті доходить значення вислову «спустити гроші в унітаз».

Ісландський топограф, який третій день не з'являється на роботі, відмовляється зізнаватися в тому, що при написанні назви вулкана «Ейяф'ятлайєкютль» забув переключити розкладку клавіатури.

Та який же я бармен, якщо з однієї півлітри 4 по 150 не наллю?!

Прогрес, одначе: раніше в інтернеті обговорювали новини, почуті по радіо і телебаченню, а тепер на радіо й ТБ цитують новини, знайдені в інтернеті.

Приходить мужик додому після кухля пива. Дружина: «Ти п'яний!» Він: «Ні!» Вона: «Скажи тоді «Ейяф'ятлайєкютль»!» Мужик: «Ну добре. П'яний».

Вийшла нова книга Дейла Карнегі «Як позбутися від друзів, придбаних за допомогою моєї попередньої книги».

Записка: «Покладіть 30 мільярдів євро у сміттєвий контейнер біля посольства Ісландії сьогодні вночі, тоді ми вимкнемо вулкан! Не дзвоніть у поліцію».

Крім повної зупинки всіх європейських аеропортів, вулкан Ейяф'ятлайєкютль паралізував і більшість теле — й радіоканалів: диктори просто не можуть вимовити його назву.

Керівник «Укрзалізниці» подав документи на присвоєння вулкану Ейяф'ятлайєкютль звання «Заслужений залізничник».

Чоловік запитує дружину: «Що б ти зробила, якби я виграв у лотерею?» «Нарешті розлучилася б із тобою, алкаш, і забрала б свою половину!» «Дуже добре. Я сьогодні виграв двісті гривень. Забирай свою сотню і можеш накивати п'ятами!»

Чиновник приймає в кабінеті хабар від відвідувача. Тут вривається бійці МВС, надягають наручники, починається обшук. Лунає телефонний дзвінок, йому дозволяють узяти трубку – це дружина: «Любий, наш Юрочка сьогодні у школі отримав високу оцінку з читання «Букваря»! Коли звільнишся, заїдь у крамницю і купи йому подарунок». «Добре, люба, коли звільнюсь, то куплю йому електробритву»...

«Дядю Ізя, — каже Зяма, — велике спасибі за ту трубу, що ви мені подарували на день народження. Такий дорогий подарунок!» «Та дурниця. Що там дорогого? 60 копійок». «Але мама і тато щовечора дають мені рубль, щоб я не дудів».

До середньої групи входить завідувачка дитсадка. «Діти, а в що ви граєтеся?» «Ми граємося в дитячий садок!» «Як цікаво! Можна мені подивитися? А Вадик у вас хто?» «Вадик у нас водій. Він привозить продукти на обід». «А хто у вас Таня?» «Таня — кухар. Вона варить обід». «А що у вас Наталочка робить?» «А Наталочка в нас нічого не робить. Вона в нас завідуюча».

Оголошення. «Виведу з кризи. Дорого. МВФ».
Цікаво, навіщо іноземці їздять за кордон? Вони ж там і так за кордоном!

У Росії один показник здоров'я: пити можна і пити не можна.

У пологовому будинку міста Чортків ввели нову послугу. Тепер під час пологів може бути присутнім як чоловік породіллі, так і батько дитини.

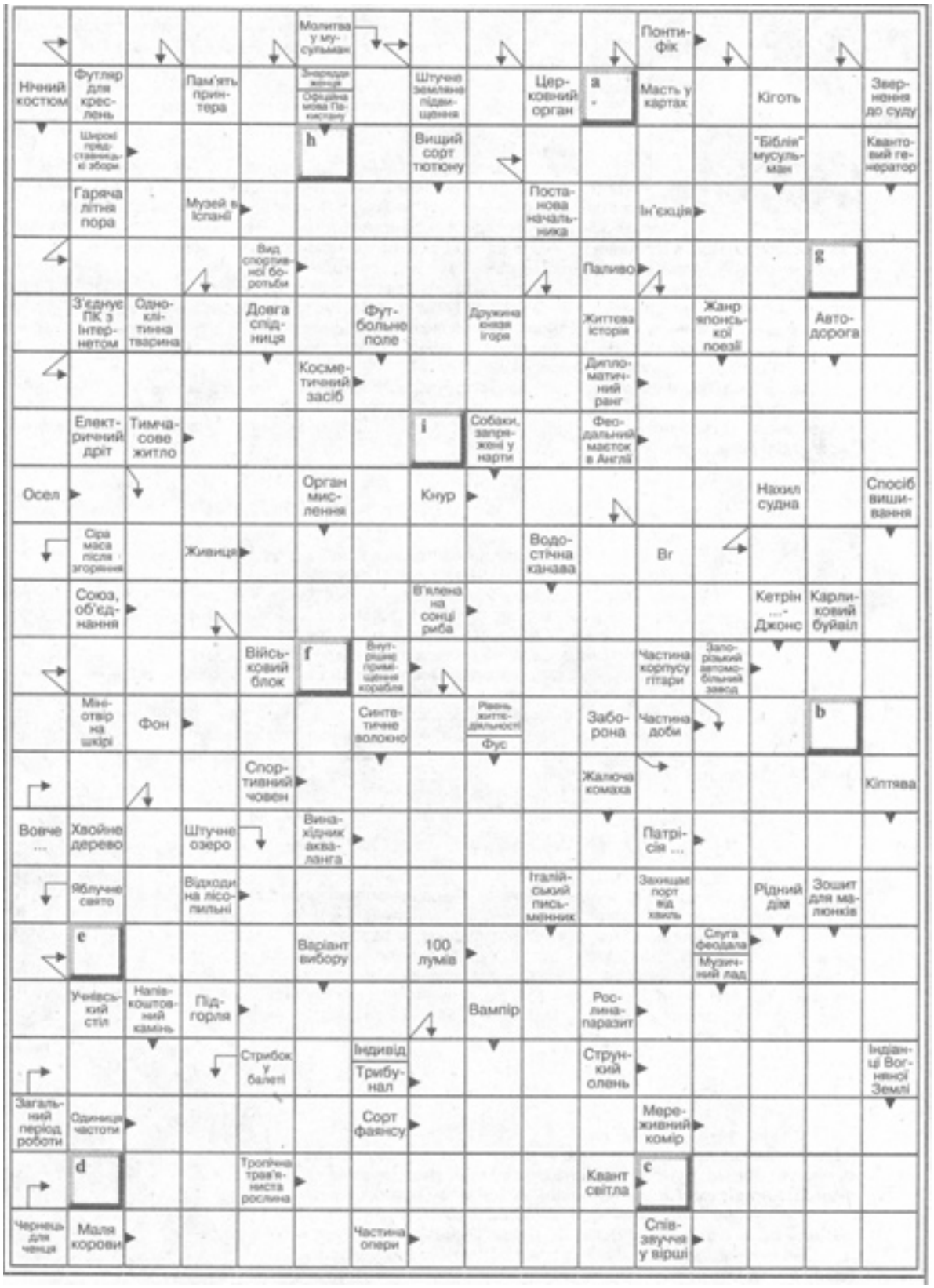
Ну чому пульт від телевізора, ключі, окуляри і другу шкарпетку не можна продзвонити?!

Судячи зі стилю їзди, всі власники автомобілів із крутими номерами здавали на права в Англії.

Лежу, засинаю. Опівночі — дзвінок по стільниковому, телефонують батьки: «Зайди, будь ласка, до кімнати, вимкни у нас світло, а то у нас кіт на ногах лежить».



Сканворд



Resumé

www.ukrajinci.cz

V průběhu několika posledních měsíců ukrajinská témata nemizí ze stránek světových médií. Je to spojeno především s výraznou změnou nového vedení státu. Největším projevem této pozornosti byla dohoda mezi Janukovyčem a Putinem (totiž, Medvěděvem…) o ruské základně v Sevastopolu, která místo do roku 2017 bude platná až do roku 2047. Ještě větší pozornost si zasloužila její ratifikace v ukrajinském parlamentu, která skončila krutou rvačkou. Současná vláda, která kontroluje poslance koalice, neumožnila proevropské opozici zabránit tomuto opravdovému souhlasu s okupací území Ukrajiny zahraniční armádou. I tomuto tématu jsme se, samozřejmě, nemohli vyhnout v našem jarním čísle.

Kronika společnosti se nejdříve věnuje Chomutovu. Konala se tu valná hromada UIČR a v místním kostele probíhala výstava národnostních menšin. Pořad Cestování s várečkou na ČT1 nás seznámil s ukrajinskými specialitami, například s deruny a karbanátky po kyjevsku. Skupiny Džerelo a Rodyna ve stejný den představily svá vystoupení. Mladá charkovanka Teťana Temna patří k nejlepším studentům Baťovy univerzity ve Zlíně. V Praze se konaly demonstrace proti souhlasu Kyjeva s ruskou okupací ukrajinského města Sevastopol a proti pomluvám, šířeným v ruských filmech promítaných v kině Světozor. Kromě toho členové sdružení Svoboda navštívili politickou vězeňkyni Pavlínu Benoni. Konferenci na Magistrátu hl. m. Prahy představila problémy a osudy ukrajinských migrujících pracovníků. Konec rubriky vzpomíná významný Den matek a představuje cestu do osady Jizerka.

Pražské zrcadlo vypraví o Andrijevi Jakovlivu, výzkumníkovi ukrajinského práva, který odhaluje pravdu o Perejaslavské radě roku 1654. Dlouhá léta byla tato událost propagována z Moskvy jako „sjednocení" Ukrajiny a Ruska. Jakovliv došel k závěru, že tehdejší hejtman Chmelnyckyj souhlasil s protektorátem a vazalským postavením před carem. Tento politický emigrant v ČSR z 20. – 30. let minulého století zkoumal vliv německého a českého práva na právo ukrajinské, působil ve významných školách jako Ukrajinská Svobodná univerzita a Ukrajinská Hospodářská akademie v Poděbradech.

Ukrajinské panorama se vrací do současnosti. Český diplomat, velvyslanec pro energetickou bezpečnost EU Václav Bartuška otevřeně mluví o frustraci v Evropě, způsobenou posledními kroky ukrajinské vlády. Kyjev léta sliboval provést určité reformy, které by zemi přiblížily evropským normám, nikdy však tak neučinil, říká Bartuška. Dodává, že je nepochopitelné spojovat přítomnost cizích vojsk na území s obchodními otázkami, jako je cena plynu.

Rozhovorem pokračujeme také v **Našem podnikání**. Viktorija Stepaňuk (28), dívka původem z okresního karpatského města Dolyna, která vyrůstala v obyčejné rodině pracovních migrantů, se dokázala v České republice rychle naučit několika jazykům, absolvovat univerzitu, věnovat se občanským aktivitám, najit si práci ve francouzské letecké společnosti a vyhrát konkurz na pracovní pozici ve vedení Českých drah. Nyní je tato pohledná Ukrajinka manažerkou bonusových programů ČD, známých jako In-karta nebo bývalá Z-karta.

Nezávislost popisuje, jak nové ukrajinské vedení prodává nebo spíš odevzdává zdarma Rusku ukrajinské národní zájmy v energetickém sektoru, leteckém a strojírenském průmyslu, ruší prosazovaní ukrajinského jazyka na školách a informačním prostředí, zavádí cenzuru a začíná pronásledovat opozici. Janukovyč postupně transformuje Ukrajinu v druhé Bělorusko, vrací zpět dokonce ne kučmovskou, ale brežněvskou éru, píše autor Jevhen Magda. Také se krátce věnujeme událostem na Ukrajině, mimo jiné i tomu, že Janukovyč vetoval zákon, kterým se parlament snažil částečně usnadnit život pracovním migrantům – povoloval jim pobývat na Ukrajině 2 měsíce s vlastním vozidlem s cizí espézetkou.

Naše květy se zastavují u diaspory v Rumunsku. Autoři původem z města Černivci popisují, že Ukrajinci v Rumunsku mají mnohem méně práv a možností, než Rumuni na Ukrajině. Zejména se to týká vzdělávání, publikační činnosti, náboženství. Rubrika stručně informuje také o sadu světového ukrajinství, který byl otevřen ve lvovském skanzenu Ševčenkovský háj.

Čtvrtá vlna, jako vždy, vypráví o novinkách v emigrantské problematice. Biometrická povolení k pobytu pro cizince v ČR s otisky prstů budou zavedena již za rok, budou se podobat bankovní kartě a stát 2500 Kč. Evropská unijní „modrá karta" pro vzdělané cizince v ČR bude také platit od příštího roku, pokud ji schválí nově zvolený parlament. „Živnosťák" nezachrání cizince před nezaměstnaností a návratem domů: policie začala úzce spolupracovat se sociálními a finančními úřady, zdravotními pojišťovnami a nemocnicemi, ve kterých cizinci občas zanechávají velké dluhy.

Kaleidoskop se věnuje novým knihám a hudbě. Zajímavá je kolekce prozaiků posledních deseti let a monografie Štěpána Kločuraka „Ke svobodě", ve které vzpomíná na Huculskou republiku v Jasini 1918 – 1919, na Karpatskou Ukrajinu let 1938 – 1939. V hudbě upozorňujeme na skupiny Nediľa – album Fortissimo, Bumbox – všechny alba na mp3, Tartak – Pružnost látek, Očereťanyj Kit – Děmidovská alba, a také lidový pop v mp3-formátu pod zavádějícím názvem Sex v naší vesnici. Na konci časopisu máme tradičně humor a zábavu: karikatury, vtipy v českých tiskovinách ojedinělé ukrajinské křížovky.

Příjemné čtení přejí Vaše Porohy

ПЕРЕДПЛАТА УКРАЇНСЬКОГО ЧАСОПИСУ «ПОРОГИ» 2010

Шановні читачі, якщо бажаєте регулярно отримувати наш часопис, надсилайте, будь-ласка, заповнений формуляр за адресою:

UIČR – redakce Porohy
Dům národnostních menšin
Vocelova 3
120 00 PRAHA 2 – Vinohrady, Česká republika

+420-221 419 821, e-mail: uicr@centrum.cz

Передплачую український часопис «Пороги» на 2010 рік:

Ім'я, прізвище (латинкою) . . . . . .
Адреса . . . . . .
Телефон (для редакції) . . . . . .

Передплатна ціна на 2010 рік становить 270 Кч (для Чехії). Після замовлення Вам буде висланий поштовий бланк («сложенка»).

Soukromá střední odborná škola (1. KŠPA) Praha s. r. o.

Pernerova 383/29, Praha 8 – Karlín

Studijní obory pro šk. r. 2010/2011

- Ekonomika a podnikání, 4leté denní a 5leté dálkové studium (po ZŠ)
- zaměření: výpočetní technika nebo podnikání
- Cestovní ruch, 4leté denní a 5leté dálkové studium (po ZŠ)
- Informační technologie, 4leté denní a 5leté dálkové studium (po ZŠ)
- Podnikatelská administrativa, 2leté denní a 3leté dálkové nástavbové studium (po SOU)

Škola pořádá jazykové kurzy (anglický a německý jazyk) a má akreditaci pro udělení mezinárodně platného certifikátu ECDL.

Kontakty
tel.: 281 863 044, fax: 222 313 772
e-mail: praha@1kspa.cz
webové stránky: www.1kspa-praha.cz

Dopravní spojení
metro B: Křižíkova, tram 8 a 24: Karlínské nám. nebo Křižíkova

Asociované školy
Holandská 2531, Kladno, tel.: 312 249 354, kladno@1kspa.cz
Máchovy schody 4/13, Litoměřice, tel.: 416 732 153, litomerice@1kspa.cz







www.1kspa.cz







Гурт

«Ukrainian folk»

Справжня, жива українська забава

Не лиш у Львові чи Ольштині
А й в Празі граємо ми нині!

Контакт: Мирон Мацьопа
Телефон: +48 604 860 839
theukrainianfolk@wp.pl
www.ruchgrupa.pl

DROZAVA



MEZINÁRODNÍ LINKOVÁ DOPRAVA
МІЖНАРОДНИЙ АВТОБУСНИЙ МАРШРУТ

ТРУСКАВЕЦЬ – ПРАГА – ПЛЗЕНЬ

Бронювання та замовлення квитків:
+380 677 985 899 +380 675 957 851
Відправлення з плат. 4:
Трускавець Пн, Вт, Ср, Чт, Пт, Сб ..... 10 : 30
Дрогобич ..... 11 : 50
Самбір ..... 13 : 00

PLZEŇ – PRAHA – TRUSKAVEC

Rezervace a objednávky jízdenek:
+420 775 300 578 +420 776 162 123
Odjezdy Po, Út, St, Čt, Pá, So:
Plzeň, nástupiště č. 1 ..... 11 : 00
Praha, nástupiště č. 6 ..... 13 : 00
Hradec Králové, terminál č. 3 ..... 16 : 00

www.drozava.cz skype: drozava.cz